

SZABÓ HIRLAP

ELŐFIZETÉSI ÁRAK

Egész évre 8 korona, félévre 4 korona.

Szerkesztő és laptulajdonos

ULLMANN JÁKÓ

Szerkesztőség és kiadóhivatal

VII. ker., Csengery-utca 1. szám

Megjelenik minden hó 1-én és 15-én.

VIKÁR BÉLA Dr. HIRSCH TEOPHIL MANGOLD BÉLA KOLOS
FŐMUNKATÁRSOK

Mi lesz az országosítással?

Baráti kézből kaptuk a következő levelet:

Kedves barátom!

Örömmel vettem, ezután havonként kétszer megjelenő lapodnak ez évi első számát.

Hogy a régi ár mellett is havonként kétszer jelenteted meg, ez kétségbevonhatlan bizonyítéka lapod jól megérdemelt erősödésének.

Lapod kétszeri megjelenése, bár anyagi áldozatodba is kerül, de sűrűbb megjelenése kiszámíthatlan előnyökkel fog járni nemcsak előfizetőidre, hanem közvetve hazánk szabóiparára és a szabóiparosok összességére nézve is.

De mivel nincsen öröm bánat nélkül, úgy az én örömömet is részben elrontotta az, hogy hiába kerestem benne a szabóipari szövetkezetek országos központjának megalakulásáról szóló hirt.

Hát ez is, mint annyi üdvös dolog, csak még mindig a jövő zenéje? Hát az érdekelt körök még mindig nem látják be annak szükséges voltát; nem látják be, hogy az, a Vikár Béla (Isten éltesse!) által tervezett módon, helyesen keresztülvive, nemcsak megváltója lesz hazánk szabóiparosságának, hanem egyuttal hatalmas lökést fog adni hazánk ipari élete jobbrafordulásának is? Vagy talán Ausztria szabóit féltik, hogy kiszorulnak a magyar piacról? Éppen az is meglehet; mert nincsen a világon olyan Istenverte nép, mint mi magyarok! Itt mindig akadt nemzetrontó áruló, ki nem törődve az általános népjóléttel, mindenkoron csak a maga önös érdekét nézte.

De bárhogy van is, azt hiszem, te tudsz valamit a dolgról, azért nem az ország szabóiparosainak nevében, hanem azoknak érdekében kérlek: lapod közelebbi számában nyilatkozzál: van-e remény az Országos Központ megalakulására? S ha nincs, kiken mulott az, hogy lássuk, kik a kerékkötői ipari életünk jobbrafordulásának.

Békéscsaba, 1910. január 4-én.

Könyves T. Kálmán.

Kedves barátom, leveledet elolvasva, öröm és keserűség töltött el. Örülök, hogy a hosszas huza-vona dacára, a szabószövetkezetek országosítása és a szakipari központ létesítése ügyében még mindig melegen érdeklődöl. Keserűséggel tölt el, — mint azt te is irod — hogy mi magyarok Istenverte nép vagyunk. Hozzáfüzöm, hogy a magyar nép között is a legjobban a hazájáért véres verejtékkel dolgozó magyar kisiparososztály van agyonnyomorítva.

Hidd el jó barátom, még a legkisebb baj volna, ha minket kisiparosokat agyonvernének, mert legalább nem tengődnénk; de a hatalmasoknak sem állna egy oly osztály rendelkezésére, akit állandóan üres ígéretekkel hitegethessenek; nem lenne nekik birkatürellemmel rendelkező alanyuk, akiknek sorsát „tudatlan akarnokok“, „szobatudós szociológusok“, „bukott kántortanítók“, „protekciós, önérdeteket hajhászó és szereplési viszketegségben szenvedő se hus, se hal-féle harangozók“ félrendsabályokkal akarják intézni.

A nagyobbik baj, barátom, az, hogy Magyarország iparososztályát sem élni, sem meghalni nem engedik.

No, de hová kalandozom? Harcunkhoz nem kesergés, hanem elszántság kell. Azt kérdezed: lesz-e országosítás és szakipari központ? Válaszom neked és a többi érdeklődő jóbarátainknak következő:

Tudomásommal a tárgyalások 1909. május hóban az illetékes körökkel megkezdődtek. Be van-e fejezve a tárgyalás, nincs-e? nem tudom és nem is kérdezem. A Budapesti szabóiparosok hitel- és termelő-szövet-

kezetének 1909-iki közgyűlésén **Vikár Béla** szövetkezeti elnök elnöki megnyitójában ígéretet tett, hogy a szövetkezetek országosítása **csak hetek kérdése**. Igaz, hogy hetek, sőt hónapok multak el; mi bizva elnökünkben, nyugodtan vártunk Bizonyos azonban, hogy szövetkezetünk elnökének a február hóban tartandó közgyűlésig **ígéretét be kell** váltania.

Kijelentem néktek még azt is, hogy Budapesten 350, szövetkezetünkben összpontosult, a legelszántabb harcra szervezett szabókisiparos, a szabókisiparosság eme életkérdését elposványosítani nem engedi.

Itt vagy te; Bednárík Kassán; Tellmann Brassóban; Berta Orosházán; Gyepes Gyulán; Dávid Sopronban; Vecseri Szentesen; Kiss Zentán; Szabó Hódmezővásárhelyen; Sörlei Nagykanizsán; Rittman Tolnán; Tóth Nagy-kőrösön stb. stb. Nálatok lapom megjelenése után, **személyesen** fogok ismételtlen meggyőződést szerezni: akarjátok-e a szakipari központot? És ha igen, ugy a ti és nagyszámu hiveitek, meg a budapesti szabókisiparosság

kivánságát nincs az a **hatalom, amely képes legyen megakadályozni**.

Hiszem, hogy ti is, mi is, vezérünk: **Vikár Béla** zászlaja alá szegődve, hazánk iparosainak érdekében, valamint a kisiparosaink jobbléteért folytatandó küzdelemben erős, következetes és megalkuvást nem ismerő harcosok leszünk.

Ullmann Jákó.

Virrad-e valaha?

A Minotaurusz ült az ezer tekervényes uttal körülvett labirinth-ben. Ezer esztendőn át hűségesen vitték hozzá az áldozatokat, melyeket felfalt. Az ezer esztendő hűséges áldozat-adózást megunta a nép s akadt is ifju, aki karddal kezében indult a szörnyeteghez és hogy vissza is térhessen, egy gombolyag cérnát kötött a bejárat kapufélfájához. A fonalat gombolyította, amerre járt, miglen megtalálta a szörnyet, megküzdött vele és lekaszabolta.

Ez a görög mese akár a mi sorsunkat is jelképezheti. Hosszu évszázadok óta egy falánk szörny falja fel re.nénységünket: a külföldi ipar. S ha lenne fonalunk, mely a harc után kivezétné a magyar ipar elszánt

Magának mikor építsen az iparos?

— Mutatvány a dr. Dóczy Sámuel szerkesztésében megjelent „Iparoskáté“-ból. —

Mintha hallanám azt a gunyos megjegyzést: hát még ilyent is lehet kérdezni, erről is érdemes egy tudákos cikket világgá bocsájtani? Hiszen a kinek telik reá pénze, vagy inkább, a kinek alkalma van, hogy pénz nélkül hitelre épithessen, az ugyis tudja, hogy mikor építsen magának.

Pedig a dolog nem oly egyszerű, mint a milyenek egyik-másik iparos gondolja és érdemes a kérdéssel kissé behatóbban foglalkozni. Mert sok esetet tudok, melyben az iparos szerény viszonyok közt kezdett és szorgalommal, szakértelemmel és kitartással virágzásra vitt iparának a korai építkezéssel nyakát szegte.

Azért helyén valónak találjuk, hogy ezt a kérdést megvilágítsuk azon reményben, hogy ezzel is szolgáltatot teljesítünk az iparosság azon részének, mely talán éveken át küzdés után némi tőkére tett szert, mellyel magának épithetne.

Tagadhatatlan, hogy nagyon kellemetlen helyzet az, midőn az ember mint lakó másnak házában bér-fizetés mellett kénytelen lakni. Az ember mindig idegenben érzi magát; a lakás javításától, csinosításától fázik; attól fél, hogy a befektetést nem magának teszi, más huzza hasznát.

A közönséges lakónál sokkalta rosszabb az iparos, a kereskedő helyzete, ha üzletét bérelt helyiségben kénytelen berendezni és folytatni.

Ha ügyességével, szorgalmával, üzleti szoliditással, leleményességgel és kitartással üzletét jó forgalomra emelte, a rendelő közönséget magához vonzotta, ha üzlete szépen jövedelmező lett, ennek a fölét örökös béremeléssel a háztulajdonos szedi s még jó, ha a háztulajdonos konkurrensnek nem adja oda az iparos helyiségét. Ha az üzletet, műhelyt vagy raktárt nagyobbitani kell, ha javítást, átalakítást kell végezni, ezt a költséget mind idegen épületbe kell befektetni s az iparosnak minden leleményességét föl kell használni, hogy az ilyen befektetésnek az árát, a többnyire rövid bérleti idő alatt behozza s mindig rettegnie kell, hogy a bérlet meghosszabbításának megtagadásával, a ház eladásával vagy lebontásával az iparos üzletével hajléktalanná ne tétessék, az üzlet áthelyezésével az üzleti helyiségekhez szokott vevők egy részének elvesztése által sok évi fáradságának gyümölcsétől el ne ütessék.

Ezek a felsorolt okok mind a mellett szólnak, hogy az iparos, a mennyire csak szoritani tudja, azon legyen, hogy saját házában üzhesse iparát.

És mégis sokkal nyomósabb okok óvatosságra intik az iparost, hogy a házvételt vagy építkezést el ne hamarkodja, üzleti forgótőkájének lekötése által üzletének fejlődését meg ne akassza.

harcosait, úgy leküzdvén a milliárdokat nyelő külföldi ipart; megmenekülnénk az áldozat leglealázóbbjától.

Mert a szörny — nem is olyan szörny. Meg van a hozzávaló elszántságunk, fizikai erőnk is hozzá, csak a kivezető fonál az anyagiak hiányzanak. De mi kellene ehhez? Van e akkora nemzeti vagyonunk, hogy abból az ország legsúlyosabb vérvesztését megakadályozó harchoz és folytatásához erőt merítsünk?

Igenis van. És midőn ezen feltevésünk helyességéről meggyőződünk, ám minden tétovázás nélkül állapítsuk meg a módot, a harc taktikáját.

Azt már tudjuk, hogy a külföldi áruk bojkottja ezen nem segít. Mert ott, ahol csak egy kenyérsütő van és senki sem ért a kenyérsütéshez, a bojkott hasztalan. A kenyér kell. Mert közszükséglet. Az országnak szükségleteit képező iparcikkek gyártása háromnegyed részben csak külföldön történik. Tehát azok beszerzése körül nincs, nem is lehet még csendes bojkott se.

Ám azonban vannak szakmák, ahol a magyar iparcikkek, ha nem is mulják felül a külföldi gyártmányokat, legalább is oly jók és olcsók, mint azok. Ezeknek a szakmáknak fejlesztése, portálása tehát a legkönnyebb és a lehető legszükségesebb.

Minő szervek működtek ilyen irányban? A védőegyletek és egyéb iparfejlesztő intézmények adtak árjegyzéket s: b. az ilyen dolgokról. De mit ér a könyv, melyet félrelöknek. Sokkal praktikusabb például egy

falnaprárral egybekötött ismertetés, mely mindig a falon függ, a szem előtt van.

Azonkívül az összes korcsmák, vendéglők és nyilvános helyiségek falára kötelező erővel elrendelve, ki-függesztessenek ezek a honi iparcikket ismertető, magyarázó mappák. S ha a fejlett külföldi iparnak szüksége van az ilyen pártoló írásokra, képekre, nekünk még inkább. A belügyminiszter színezett képek tizezeit függeszteti ki a nyilvános helyeken, hogy így küzdjön az alkohol mértéktelen élvezése ellen. A kereskedelem és ipar hivatott faktorának a honi munka termékeit ismerető írásokra is legyen pénze.

Azonban tessék elővenni a statisztikát. A külföldről hozzánk importáló gyárak munkásainak java magyar iparosműhelyekből nőtt ki. Miért hoznak idegen gyárost, idegen munkásokkal, mikor magyar emberek ezreit kellene visszatelepíteni iparfejlesztési célokra megszavazott milliókkal.

A politikusok bármit is mondjanak, paktáljanak: egy bizonyos, hogy Magyarország az előtt áll, hogy vagy kiküzdje önálló gazdasági berendezéssel az ipart védő vámterületet, vagy a pusztulás lejtőjén a semmibe vész. Az 1917. évben bekövetkező kiegyezési harc előre veti árnyékát s mi tudjuk, hogy ez élet-halál harc lesz, melyre nemcsak argumentumokkal, hanem ipari erővel kell felvonulnia az egész magyar iparosságnak.

Mi nem kérdésnek tettük e sorok elé a kérdést,

A házszerzés vagy építés dolgában más szempontok irányadók a nagyvárosi és kisvárosi, esetleg falusi iparosra nézve.

Nagy városokban az ipari élet a város központján, a városháztéren és annak környékén központosul. A legtöbb üzletember, iparos és kereskedő ősidőktől ott igyekszik üzletet nyitni, a hol a hetivásárookra járó, vidéki eladó és vevő közönség összetorlódik. Itt a házhelyek be vannak építve, a házak leginkább bérházak, a bolt és házbérek a legdrágábbak; ezért a házak is a helyi körülményhez képest drágák. Ilyennek megszerzéséhez jókora tőke kell s ha csak az iparos, mint bérházat jövedelmeztetni nem akarja, az üzlet továbbvitelére is.

Ily házak megszerzését vagy éppen újból fölépítését, az üzletnek folytatását csak már magát jól megszédett iparos engedheti meg magának.

Ha nehezek is a viszonyok és jól össze kell szedni magát az iparosnak, hogy megállja helyét, megélhessen családjával és öregségére is félre tegyen valamit, azért gyakran sikerül az iparosnak, hogy iparát fejlesztheti, szerezhetsen kis tőkét is, mellyel az iparának üzéséhez szükséges anyagot készpénzért, nagyban vásárolhatja, hitelezhet is.

Szóval nem gazdagodott meg, heverő tőkésinek, de az üzlete jól megy és szerényebb módon, de megelégedetten megélhet.

Ilyenkor fölkél az iparosban is a függetlenség vágya. Nyomasztó kezd lenni reá nézve bérlői sora; mennyivel jobb volna a saját portáján gazdálkodni. Az asszony is unni kezdi a szomszédasszonyokat. Az iparos sem szereti, hogy gyermekei a szomszéd rossznevelésű gyermekeivel sokat összejárjanak, rosszat tanulnak tőlük. Az üzletet is nagyobbítani jó volna, de vagy nincs helyiség vagy drága; szóval előállnak oly körülmények, melyek az iparost arra ösztönzik, hogy saját házat vegyen vagy telket vegyen és magának építsen. Lakást, műhelyt, raktárt, boltot stb.

Iparosunk gondolkodik, a dolog iránt bővebben kezd érdeklődni. Éppen jó üzleti konjunktúra ideje van. Pénz olcsó, mindenre kapható, a hitelképes embereket csakugy kínálják az olcsó pénzzel. Gombamódra keletkeznek a parcellázó, házépítő vállalatok a várostól fél, egész órányira összevásárolt szántóföldeknek háztelkű eladására, melyek a legfényesebb prospektusokkal csalogatják a közönséget házépítésre csekély előrefizetés és sok évi törlesztés ellenében. A föltételek rendszerint tetszetősen vannak összeállítva; de alapos utánszámításra kisül, hogy az építésre igénybe vett hitelt drágán kell megfizetni. De nem ez a fő.

A házépítésbe fektetett tőke ki van véve a forgalomból és nem kamatozhat annyit, a mennyit az iparosnak, kereskedőnek forgótőkéje kell hogy jövedelmezzen.

hanem jelzésül, hogy próba előtt áll az iparosság s intő határkő legyen a virradásra való emlékeztetés. A nagy harcnak legádázabbikát az iparkamara csarnokaiban kell előkészíteni. Épp erre való tekintettel résen kell lenni a közlegő kamarai választások idején s csak olyanokra adjuk szavazatunkat, akik e harcban az iparosság, az ország igazi javát akarják, akiknek a hitvallása a mienkkel azonos, akiknek jelleme érdekeink megvédelmezésére vértetzi.

A szörny garázdálkodását, a külföldi ipar harácsoló munkáját leküzdeni indulnak a labyrinthusba és magunkkal visszük a józanság és becsületcs törekvő elszántság fonalát, mely kivezet bennünket a boldogulás munkájához. . .

Zalai János.

A munkásbiztosító pénztár — a kisiparosok ellen.

Hét lakattal őrzött titok volt a legujabb időkig, hogy a munkásbiztosító és betegsegélyző pénztár első két éve óriási deficitel dolgozott. E lap a legvehemesebb támadásokat intézte annak idején a létesítendő törvény ellen. Előre megjósoltuk, hogy amilyen arányban magára vállalja a pénztár a nagyipari üzemeknek kockázattal járó súlyos terheit, olyan mértékben emelkedik a pénztár deficitje.

Az iparosnak háza csak annyiban jöhet számításba, a mennyit vele ház,- műhely,- bolt- vagy egyéb bérben megtakarít.

Hogyha tehát az iparosnak módjában van az építésre szükséges befektetést üzleti és forgalmi tőkéjének csorbitása nélkül előteremtteni vagy az igénybe vett hitelösszeget forgalmi tőkéjének nagyobb terhelése nélkül törleszteni, úgy okosan cselekszik az iparos, hogyha a maga és családja kényelmére, üzleti berendezésének nagyobbítására, tökéletesítésére saját tulajdont képező helyiséget, otthont szerez.

De ha az iparos üzlete nincs biztosan megalapozva; ha a házvételre szükséges tőkét az üzlet forgalmi tőkéjétől kell elvonni s a készfizető bevásárlás helyett az anyagbevásárlásra vagy egyéb hitelt kell igénybe venni, akkor az iparos lendületnek indult iparüzletét teszi kockára.

Ha a kedvező üzleti konjunktura megváltozik, a pénzviszonyok kedvezőtlenre fordulnak, a pénzüintézetek és anyagkereskedők az iparostól a hitelt megvonják vagy lényegesen korlátozzák s az iparos tetemes visszafizetéseket kénytelen tenni, ellenben a maga rendelőitől éppen a rossz viszonyok miatt követeléseit oly mérvben, mint a mily mérvben ő maga fizetéseit teljesíteni tartozik, behajtani nem tudja, akkor a házépítésre vagy vételére elvont üzleti tőke hiánya az iparost iparagyakorlásában annyira megszoríthatja, hogy fizetési

Az első két év tanulsága után az illetékes faktorok a megoldásnak igazán vérlázító formáját találták ki. *A kis- és középiparosság fizetési kötelezettségeit akarják növelni.*

Tudnivaló, hogy a pénztári illetékek hat napos számítás alapján számíttatnak. A kis üzem bizony alig hat napos. Ellenben például a malom, bőr stb. nagy üzemben állandó a munka, tehát állandó a kockázat. S a helyett, hogy a nagy üzemben emelnék a járulékokat tetemesem, vagy mivel a törvény ezt tiltja, terjesztenék ki az illetékszámítási időt: a *kis- és középipari üzemek járulékait is hét napos* számítással akarják beilleszteni.

A teherföllet segéd és két tanonc után 23 korona 34 fillér, tíz segéd és tíz tanonc után pedig 158 korona, ezenkívül fizetendő a balesetbiztosítási járulék összege.

Emlékezzünk vissza. A régi pénztárak közül a kisipari pénztárak fölösleggel dolgoztak, a nagyüzemi pénztárak pedig állandó deficitel. Most is innen van a pénztárak deficitje. Különösen a nagyobb kockázatu nagyipari üzemben emelendő a balesetbiztosítási járulék. A kivetésnek feltétlenül progresszív alapon kell történnie.

Az iparosság szomorú, erőtlen helyzetében lehetetlen, hogy megnyugodjék abban, amit az országos munkásbiztosító pénztár küldöttgyűlése kifőzött és elhatározott. Bármennyire számítanak is az iparostársadalom mai lethargikus állapotára, ez a számadás egy-

zavarokba kell jutnia. Ha most ehez még az is járul, hogy a ház után is nagyobb összegeket állandó járulékként törleszteni kénytelen, akkor könnyen oly válságos helyzetbe juthat, hogy a ház is reámegyen, az üzlettel is tönkre megy: a mint erre számtalan példát láttunk.

Még jobban meggondolandó a házszerzés vagy építés oly körülmények közt, midőn az iparos a városon kívül eső telepre akar családjával kiköltözni, ahonnan a közlekedés nagyobb időt vesz igénybe

Eltekintve attól a sok költségtől, a mibe az iparosnak és magasabb iskolát járó gyermekeinek közlekedése, az iparosnak családjától napközben külön étkezése kerül, végtelen sok kárt okoz, ha az iparos rendszeren műhelynyitás után érkezik és a munka befejezése előtt kénytelen lakására utazni s a személyzet ezen körülményt tudva, saját előnyére s az iparos hátrányára használja fel.

Azért bármily jó és tekintélyt ad az embernek, ha háztulajdonosnak érezheti magát, addig az iparos erre ne adja fejét, míg üzlete a házépítésre elvont tőkét meg nem sinyli, a városoktól külebb eső telepeken való letelepedéstől pedig mindaddig tartózkodjék, míg üzletének terjedelme oly felügyeleti és ellenőrző szolgálat berendezését meg nem engedi, mely az iparosnak állandó személyes közreműködését mellőzhetővé teszi.

Gunszt József,

oldalul, minden erőnkkel meg fogjuk akadályozni. Egyelőre is tiltakozunk ez ellen a lehetetlen terv ellen. S egyenes kötelességünknek tekintjük, hogy ezen tiltakozásunknak érvényt is szerezzünk.

A nagyipar terheit reánk tukmálni nem engedjük.

Egy kisiparos.

Lapunk tisztelt előfizetőit felkérjük, hogy hátralékos tartozásaikat rendezni és előfizetéseiket megújítani sziveskedjenek. Egyben tisztelt olvasóinkat kérjük, hogyha szerkesztőségünkhöz bármily ügyben fordulnak, szívesen állunk rendelkezésükre, azonban levélben csak akkor válaszolunk, ha 10 filléres válaszbélyeget mellékelnek.

Egyben jelezzük, hogy a lap főmunkatársai: Vikár Béla szövetkezeti-, Mangold Béla Kolos szak- és divat-, dr. Hirsch Teophil jogi cikkekkel fogják gazdagítani a Szabó Hirlap hasábjait. Munkatársaink: Bednárík János Kassa, Könyves Tóth Kálmán Békés-Csaba, Berta Pál Orosháza, Gyepes Gergely Gyula, Tellmann Béla Brassó, Vecseri Sándor Szentes, Sörtéy Jenő Nagykanizsa, Szabó István Makó, Dávid Lajos Sopron és minden városban levő tudósítóink azon lesznek, hogy a Szabó Hirlap országos hívatását minden téren teljesíthesse.

Pályázati hirdetés.

A m. kir. beszercebányai 16. honvéd gyalogezred saját kezelésében levő egyenruházati egylete **S Z A B Ó T** keres. Ajánlatok eddigi alkalmazások igazolásával, a munkadíjak feltüntetése mellett 1910. évi február hó végeig az egyenruházati egylet kezelő bizottságához nyújtandók be.

WINKLER, százados.

KOVALD PÉTER és FIA vegytisztító-cég
felhívja a szabóiparosokat, hogy a nála készített, végeztetett vegytisztítások után, a szokásos kedvezményeket adja. Külföldön is elismert kitűnő vegytisztítási móddal, bármely ruhadarab a leg
rövidebb idő alatt tisztítatik. Főüzlet és gyár:
Szövetség-utca 27. Telefon 58-45.

Pál János vendéglője, Wesselényi-utca 57. sz., Almássy-ter sarkán, a szabók találkozó helye. Izletes ételek és kitűnő borok. Pontos kiszolgálás. Minden este Schrammel-zenekar.

S Z E M L E.

Ujév.

A Budapesti Férfiszabók Ipartestülete előljárósága ujév napján testületileg tisztelgett tiszteletben megőszült elnökénél, *Cserna* Lajosnál. A testület előljárósága nevében *Spitz* Lajos előljárósági tag szívélyes szavakban fejezte ki a szabóiparosok szerencsekívánatait. *Cserna* Lajos elnök meghatva az örömtől, hogy a testület előljárósága iránta táplált tiszteletét és nagyrabecsülését ily impozáns módon fejezte ki, ígérte, hogy mint eddig, ezután is az lesz a törekvése, hogy iparostársai ügyét előbbre vigye és tagtársai szeretetét kiérdemelje.

A Budapesti Szabóiparosok Hitel- és Termelő Szövetkezete igazgatósága és felügyelő bizottsága *Varga* Ignác szövetkezeti alelnök vezetésével tisztelgett *Vikár* Béla szövetkezeti elnökénél. *Varga* Ignác üdvözlő szavaira *Vikár* Béla válaszában viszonzta az igazgatóság és felügyelő bizottság jókívánatait.

A Szabóiparosok Köre 30 tagu bizottsága *Fodor* Gusztáv szervező bizottsági elnök vezetésével és a Budapesti Egyenruhakészítők Köre is tisztelgett *Ullmann* Jákó titkárnál. Az üdvözlő beszédet a Szabóiparosok Köre nevében *Krausz* József, az Egyenruhakészítők Köre nevében *Bálint* Vencel tartotta.

A *szombathelyi* ipartestület és iparoskör tagjai nagyszámu küldöttségben keresték fel az ipartestület és az iparoskör köztiszteletben álló elnökét, Horváth Kálmánt, hogy az ujév alkalmából üdvözöljék. A megjelentek nevében Seemann Antal iparosköri alelnök köszöntötte az elnököt, néhány lelkes szóval ecsetelve azt a kitartó buzgalmat, amivel ő a testület, az iparoskör s általában az iparosok ügyeit támogatja. Ezt a támogatást kérte a jövőre is, boldog új évet kívánva az elnöknek és családjának, biztosította az elnököt, hogy minden ily irányu tevékenységben számíthat az iparosságra. Horváth Kálmán meghatva mondott köszönetet a jókívánatokért s azokat viszonzva, rámutat a mai szomorú politikai helyzetre, mely ismét ex-lexet teremtett, ami csak az iparosnak legnagyobb kára. Az iparosellenes kormányzás képe már is látszik, miért is felhívja az iparosokat az összetartásra, hogy munkájuk eredményre vezessen. Megköszöni a megjelentek szíves jókívánatait s azt viszonzva, kéri támogatásukat a jövőre.

Diszülés.

A nagyemléttűre kereskedelmiügyi miniszter úr a Holzer Sándor úr a Holzer Sándor úr főnökének tiszteletére az üzleti meggyenévés főnállás és munkásságának megemlékező fordulója alkalmából az iparosok és a szövetkezők részéről a legszívesebben egybeültetésre szóló szavainak és a cég személynévre 1910. évi január hó 16-án délután 11 órákor a Pest közpárti házában (Május Valéria utca 12 szám) jubileumi ünnepet rendez.

A díszülés napirendje a következő: 1. Elnöki megnyitó és üdvözlés. 2. Ünnepi beszéd. 3. A szakegyesületek és egyéb küldöttségek üdvözlő szavai. 4. A személyzet üdvözlő beszéde. 5. Az ünnepelt válasza. 6. Zárszó.

A téli szezon kudarcá.

Mire ezek a sorok nyomtatásban napvilágot látnak, nyilvánosságra jut a bankok, kereskedők és iparosok jelentése az elmúlt téli évnegyed üzleti forgalmáról és eredményéről. A folyó számadásokról azonban már is megállapítható, hogy ez a jelentés úgy kezdődik: *Sajnálattal* . . . Egy pár excellence mezőgazdasági államban, mint nálunk a termelés sikertelensége a kereskedelmi és ipari élet folyására is igen súlyos befolyással van.

Az ideai gyenge termés az első ok. De az időjárás is hatalmasán megtépázta azt a csekély reménységet, melyet az üzleti és ipari élet a téli szezonnal szemben táplált. Magyarországon ilyenkor természetesen egyebet se hallani, mint segélykiáltásokat, kapkodást, kétségbeesést, de okos intenzív segítséget aligha tud teremteni bármely kereskedelmi avagy iparosintézmény. Ilyenkor, midőn ég a talpunk szomorúan gondol a károsult arra az ideára, melynek megvalósítása könnyűvé tenné a baj elviselését. Három esztendővel ezelőtt „A Munka” című, Szombathelyen megjelenő kisipari lap szerkesztője, a soproni iparkamara területén fekvő városok iparosköreiben tartott előadásaiban sürgette az *Országos Ipari számla leszámítolási és behajtási bank létesítését*, amint az már külföld kulturországaiban él és vizsgálják. Ez a bank teljesítené az információ dolgát, mely alaposan megkönnyítené az iparos hitelezés viszonyait. Igen méltányos %₀-ra a rendelőlaponkra hitelezné az anyag és bér összegét, teljesítené a behajtás stb. műveleteit. Így az iparos, kereskedő fel volna mentve egy igen terhes, kellemetlen procediviától, másrészt pedig hitelviszonyait is rendezné az olcsó kölcsönrel, melyet a bank épp úgy — mint a parasztnak a lábán álló vetésre, gabonára és terményeire (földhittel) — az iparosnak pedig künnlevőségeire adna. De ez a bank szavatossági biztosítást is kötne oly esetekre, midőn az idény igen rosszul végződik, tehát az elmaradt üzleti nyereség is kárpótolva volna. Mindennek megvalósításához kellő akarat s elszántság szükséges. A magyar iparosságból ez pedig nem hiányzik.

Szaktanfolyamok.

A nagyméltóságú kereskedelemügyi m. k. Miniszter Ur engedélyezéséből, a m. k. technológiai Ipar-muzeumban 1910 év január 3-án nyílt meg a 5-ik szabómesteri tanfolyam. A tanfolyamot nagyszámu érdeklődő jelenlétében *Gaul* Károly igazgató nyitotta meg. A szaktanfolyamot *Bálint* Menyhért orsz. szakellenőr tanítja és a tanfolyamon következők vesznek részt:

Bognár Jenő Zalaszentgrót, Szlovák Mihály Szarvas, Szrenka József Zólyom, Hidegh József Losonc, André János Pázmár, Ráczkevi Kálmán Székesfehérvár, Juhász I. Budapest, Székely Sándor Máramaros-sziget, Szalóky J. Jászberény, Ugrai Gáspár Mezőtúr, Kocsis István Nagyszőlős, Gergely Lajos Békés, Kralovénszky Lajos Rózsahegy, Feil Rezső Medgyes, Csirke Mátyás Torda, Gräff János Budapest, Krizsek János Budapest, Juhász Ernő Magyar Kanizsa, Pongrácz Sándor Kula, Elek Béla Selmecebánya, Gyura Zsigmond Cegléd.

Tanfolyam van még Gyöngyösön, ahol tanít: *Burda* János; Veszprém, tanít: *Hajagos* Imre; Hódmezővásárhely, tanít: *Szabó* Sándor; Kassán, tanít: *Bednárík* János.

Üzleteknek dolgozó szabók Budapest, tanít *Kovács* Adolf; szabósegédek tanfolyama Budapest, tanít *Krausz* József és *Kövé*r József.

Egy kis tévedés.

Egy ukáz fekszik előttem. Modern, géppel írott ukáz. Nem az orosz cár küldte kancsukával fegyelmezett alattvalóinak. Sokkal rettenetesebb hatalom: a budapesti raktári- és gyermekruha szabómunkások szervező bizottsága, melyben felkéri X. Y. szabómestert, hogy a mellékelt „Szerződést” 4 napon belül aláírva, végrehajtva visszaküldeni sziveskedjék. A szervező bizottság ezzel az irással és általa indokolatlanul elrendelt bojkottjával szelet vet, hogy vihart arasson. Elveti a súlykot, ledorongol, semmibe vesz egy olyan határozatot, melyet a munkásság és kisiparosság becsületesen vállalt. A szervező bizottság e tulkapásával már annyira megy, hogy a gyermekruhaszabó kisiparosoknak nemcsak munkaidőrovidítést, darabszámmunkaeltörlést, minimális munkabért, *műhelyrendőrt* állapít meg, de előírja, hogy a mester Péter Pálnak 40 kor., János Miskának 38 kor., Józsa Gizának 20 korona stb. heti munkabért tartozik fizetni. Vagyis a műhely és munkás felett nem a mester, nem is a munkás, hanem a szervező bizottság rendelkezik. Már láttam árszabálykövetelést különféle szakmáktól is vagy ötvenet, de hasonló „csodabogarat” még semmiféle szervezet sem produkált. A szervező bizottság téved, ha azt hiszi, hogy 4 nap alatt választ kap. A raktári- és gyermekruhaszabó kisiparosok szóba sem állnak többé egy cly munkásszervezettel, amelyik a becsületes uton megkötött és a mesterek által betartott árszabályt felrugja. Mi tudjuk, miért? Mert nincs hatalma betartani. A „műhelyrendőrök” egyes fiaskója, mikor a műhelyértekezletre nem tudja elhozni a munkásokat, világosan igazolja, hogy fenekestül és felül is tekintélyüket veszítették a „vezetőség” tagjai, akik tehát az erélyesség és indokolatlan hatalmaskodás módszerével akarják a maguk tehetetlenségéről a figyelmet elterelni. Itt a tévedés. A szabóiparosok a maguk bőrén eleget okultak és az ilyen machinációknak nem ülnek fel.

Adakoza.

A Beckmann Jakab-alapítványra 1910 január 2-án tartott estélyen következő adományok érkeztek szerkesztőségünkbe: Spitz Lajos 10 K, Fürst Ignác 10 K, Klein Lipót 10 K, Klein Náthán pékmester 10 K, Klein Ignác Rémi-kávéház tulajdonosa 10 K, Nagy Ferenc 1.40 K, Östreicher Adolf 2 K, Kohn Armin 2 K, Taub Adolf 2 K, Kaufmann Albert 5 K, Klein Lajos 2 K, Klein Lőrinc 2 K, Neumark Jakab 1 K, Beckmann Jakab 4 K, Rosenblüth József 2 K, Neufeld Soma 2 K, Blau Rezső 1 K, Brucker Ignác 5 K, Iritz Adolf 2.60 K, Ziffer Ignác 2 K, Gotteszmann Á. 2 K, Schäffer József 1 K, Goldstein Zsigmond 2 K, Goldstein Simon 2 K, Rózsaviz Adolf 1 K, Braun Lipót 1 K, Salzer Vilmos 1 K, Adler Mór 1.60 K, Löwy Ignác 1 K, Nagy János 1 K, Grünspan Károly 1 K, Goldstein Sándor 1 K, Göttler Vilmos 2.60 K, Klein Alfréd 2 K, Schwarz Vilmos 3 K. A Szabó Hírlap 10. számában kimutatva 570.— K, most 109.20 K, összesen 679.20 K. Az összeget a Budapesti Szabóiparosok Hitel- és Termelő Szövetkezetében helyeztük el.

A terrorizmus következménye.

Lapunk zártakor a raktári- és egyenruhakészítő-kisiparosok értekezlete közetkező határozati javaslatot fogadta el:

Mondja ki a Budapesten, a Szabóiparosok körében 1910 év január 13-án tartott raktári- és gyermekruhaszabókisiparosok együttes értekezlete, hogy a raktáriszabó munkások szervező-bizottsága — minden indok nélkül — egyik kisiparostársuk műhelye ellen — a közösen megállapított kollektív árszabályszerződés ellenére — titkos bojkottot rendelt el és így a mindkét félre kötelező erővel bíró szerződést önkényesen megszegte.

Mondja ki: hogy a szervezet által bojkottált kisiparossal szolidaritást vállal és amennyiben a raktáriszabókisiparosok szervező-bizottsága, a munkások szervező-bizottságát több alkalommal figyelmeztette, hogy a kollektív szerződést respektálja és a munkások bizottsága a figyelmeztetést soha komolyan nem vette, sőt mint azt a legutóbbi eset is bizonyítja, a 14 napi felmondási időt sem respektálta, hanem még a kisiparostársunknál lévő munkakönyvek dacára munkásait más mesterhez közvetítette, tehát ezen és még számos esetből kifolyólag, a munkások szervező-bizottságával minden közösséget megszakít, velük többé semmiféle ügyből kifolyólag nem tárgyal. Utasítja egyben az illető kisiparost, hogy a munkásait 14 napi felmondási idő betartására törvényes uton kötelezze.

Mondja ki továbbá, hogy a gyermekruhaszabókisiparosokhoz január 9-en minden józan ész nélkül összeállított és a szervezet által betérjesztett árszabálykövetelést egyetlen gyermekruhaszabókisiparos sem veheti figyelembe. A munkások szervező-bizottságát az árszabálykövetelés betérjesztésére illetékesnek el nem ismeri a szervező-bizottsággal semmiféle ügyben nem tárgyal. És amennyiben egyes kisiparosnál részleges sztrájk vagy bojkott előfordulna, ellene a gyermekruhaszabókisiparosok összesége egységesen fog védekezni.

Közgyűlés.

A raktári szabóiparosok jótékony asztaltársasága január 2-án este tartotta ez évi felszámolási közgyűlést a tagok nagy részvéte mellett. A közgyűlést Fischer F. Lajos elnök nyitotta meg, megemlékezvén a lefolyt év sikerült eredményeiről és a szót átadta Tibor Samunak. Tibor Samu titkár előterjesztette a zárszámadást, egyúttal a Szabóiparosok hitel- és termelőszövetkezte igazgatóságának nevében megköszöni a bizalmat, hogy az asztaltársaság vagyont a szövetkezet pénztárában kezelte. Fischer F. Lajos. elnök köszönettel vette tudomásul a szövetkezet igazgatóságának eme nyilatkozatát és kijelentette, hogy addig, amíg a mostani igazgatóság a szövetkezet élén lesz, készséggel támogatni fogja, a teljes bizalom reményében, az asztaltársaság vagyona kezelésével. Ullmann Jákó a szervező-bizottság nevében szólalt fel. Kijelenti, hogy a szervezeti ügyek az elmúlt napokban letárgyaltak. Majd kiemelte, hogy Beckmann Jakab kitüntetése alkalmából a „Beckmann-alapítvány“ létesített, amelyre az év végéig 600 koronát adtak össze. Kéri, hogy a közgyűlés tagjai filléreikkel járuljanak az alapítványhoz, amelynek kamataiból az arra szoruló szegény férjhez meendő leányok részesülnek. Megemlékezik a Drucker Mór és fia cég és Deutsch Mór és fia cég alapítványairól és kéri, hogy Drucker Gézának jegyzőkönyvi köszönetet szavazzanak. Spitz Lajos felszólalásában megköszönte a személyéért megtiszteltetést, melyben részesítették, indítványozza, hogy az elnökség működéséért jegyzőkönyvi köszönet szavazzassék. A közgyűlés a felmentvényt megadta és az új tisztikart egyhangulag megválasztotta. A megejtett választás a következő eredménnyel védődött:

Fischer F. Lajos elnök. Alelnökök: Ullmann Jákó, Klein Lipót, Oesterreicher Adolf, titkár: Tibor Samu, főpénztáros: Lázár József, pénztáros: Taub Adolf, hely. pénzt. Benedek Béla, ellenállási alap pénzt. Szabó Simon, gyűjtőpersely pénzt. ellenőrök: Rosner Samu, Gitling András, Goldstein Zsigmond, Adler Mór, Groag Vilmos, Klein Lőrinc, Steiner Gábor, Rózsaviz Adolf, Göttler Vilmos, Nagy Ferenc, Neumark Jakab. Gottesmann Ábrahám. Alapítványi és pénzügyi bizottság: Fischer F. Lajos, Rosenblüth József, Beckmann Jakab, Taub Adolf, Szabó Simon. Sorsjegy-bizottság: Lázár József, Beckmann Jakab, Kaufmann Adolf. Választmány: Blau Rezső, Balga János, Steiner Henrik, Kováts Ede, Iritz Adolf, Danca István, Braun Lipót, Goldstein Simon, Hermann Márton, Flór Gábor, Gross Salamon, Cziffer Ignác, Kohn Henrik, Nagy János, Kaufer Rezső, Krausz József, Stern Mór, Schäffer József, Rosner Samu, Fodor Gusztáv, Zemann Márkus, Goldstein Sándor és Spitz Lajos.

*

A választás után a nagyszámu csinos asszonyok és leányok táncra perdültek és reggel két óráig jokedvvel iárták.

Menetrend módosítás.

Zágráb—sziszek—bródi és sunia—doberlini vonalon.

Folyó évi december hó 15-től kezdve a zágráb máv.-sziszek-bródi vonalon közlekedő, Zágráb máv.-ról délelőtt 11 óra 30 perckor induló vegyes és az onnan éjjel 1 órakor induló személyszállító tehervonatok, továbbá a Zágráb máv.-ra jelenleg délután 5 óra 50 perckor érkező vegyes és az oda éjjel 11 óra 27 perckor érkező személyszállító tehervonatok Zágráb déli vasutról fognak indulni, illetve, Zágráb déli vasutra fognak érkezni.

E vonatok indulása és érkezése Zágráb déli vasuton ugyanaz marad, mint jelenleg Zágráb máv.-on, kivéven a Zágráb közt összekötő személyszállító vonatok fognak forgalomba helyezettetni, melyek által a jelenlegi csatlakozások Zágráb máv.-on ezután is fenntartatnak.

Ugyancsak az említett időponttól kezdve a Zágráb máv.-ról jelenleg este 9 óra 30 perckor induló személyvonat korábban, azaz este 9 óra 15 perckor fog indulni, Bródba pedig éjjel 3 óra 9 perckor fog érkezni, Boszna-bródba azonban ugy fog érkezni, mint jelenleg.

Igazgatóság.

KLEIN „RÉMI“-kávéháza. József-körut 6. sz.
A szabók találkozási helye.

Legolcsóbb bevásárlási forrás
szabókellékek és bélésárukban

WEISZ SALAMON

BUDAPEST, KÁROLY-KÖRUT 15. SZ.

1909. MÁJUS 1-TŐL KEZDVE

WESSELÉNYI-UTCA 4. SZ.

ALÁ, A DRÉHER PALOTÁBA HELYEZTETETT

Levelező-lap útján tett megrendelések
legrövidebb időn belül pontosan és
gyorsan eszközöltetnek.

MEIER GYULA

BŐRÖNDÖS BUDAPEST, VIII.

Flór-utca 4. (A Rókus kórház mellett)

készíti saját műhelyeiben
az összes tisztí bőrnemű-
felszerelési cikkeket.

A m. k. honvéd Ludovika Akadém. szállit.

Kárpitosmunkákat jutányos árban készít

Schwarcz kárpitos

VII., Dob-utca 2. sz. Károly-körut sarok.

Raktáron tart diványokat, sezlónt, garnitúrákat, matracokat, szalmazsákokat, hálószobákat.

Szabóiparosok 50% engedményben részesülnek.

≡ A szabóiparosok találkozó helye ≡
Bulányi-féle vendéglő, Kazinczy-utca és
Wesselényi-utca sarok.

Fischer Simon és Tsai
Bpest, Bécsi-u. 7. Deák Ferenc-u. 12.

Arany- és selyem brokátok.
Fekete és színes selyembélések.
Selyem- és chappe-ujjabélések.
Bársonyok és Peluche-ök.

Megjelent

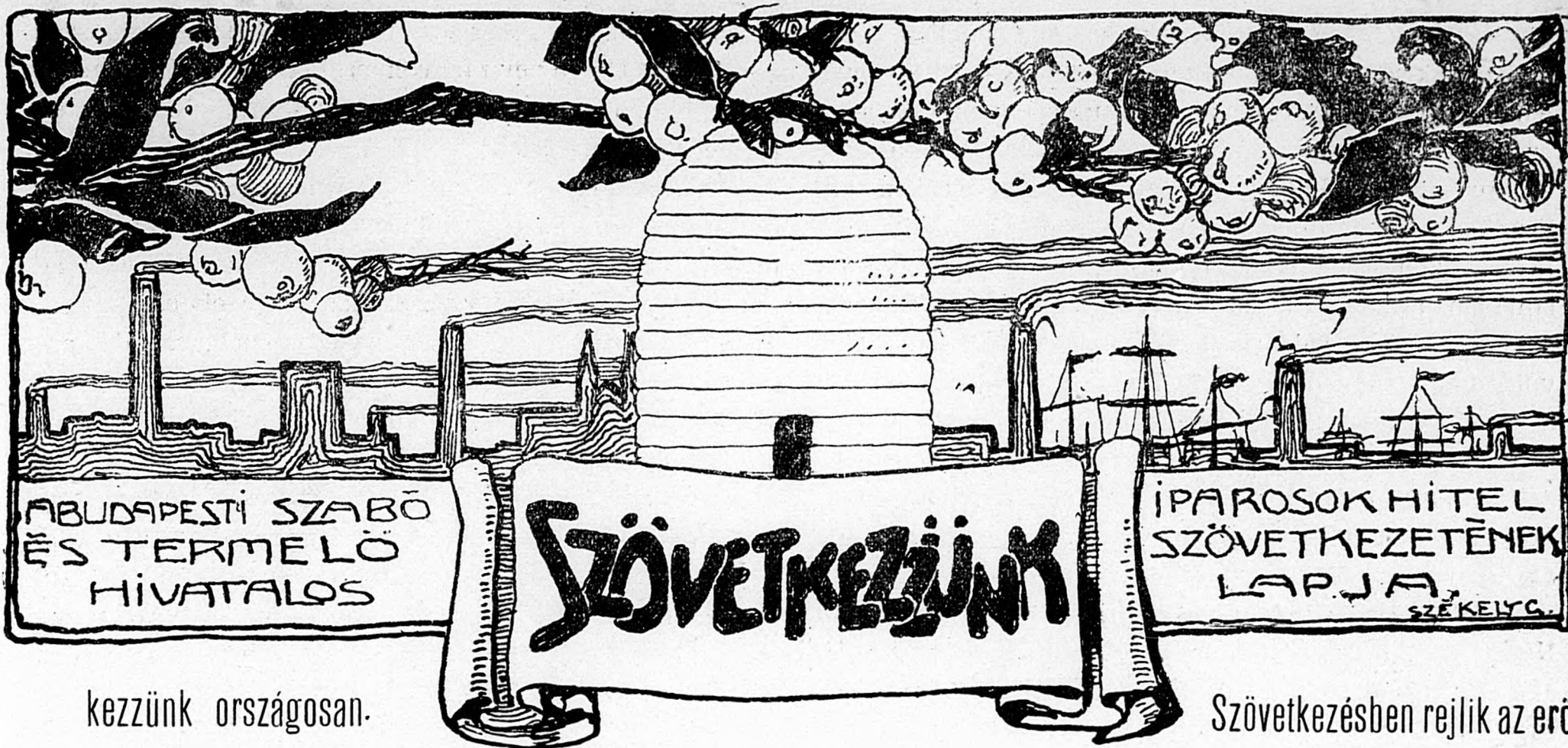
**A modern szabászat
tankönyve**

Magyarország hét legel-
sőbbrendű szabászaival által
:: szerkesztett ::

Ára kötve 5 korona.
füzve 3 korona.

Nélkülözhetetlen tanács-
adója a szabóipari szak-
: mával foglalkozóknak :

Lapunk kiadóhivatalá-
ban kapható.

A rochdale-i becsületes uttorók története

Irta: G. J. Holyoake.

Franciából fordította: Vikár Béla.

II.

Előszó a hatodik kiadáshoz. (1867.)

E mű első része megjelenése óta a világ minden részeiben megfordult és szövetkezetek szervezésére szolgált. Beszédet szövegét képezte Ausztráliában, ahol szövetkezeteket is alapítottak; Amerikában is ily alkalmakkor említve lett. A hazafias spanyol szerző, Fernando Garrido, ki jól fordította a művet ezen cím alatt: „Historia de las Asociaciones Obreras en Europa o las clases Trabajadoras regeneradas por la Asociación.” (A munkásszövetkezetek Európában, vagy a munkás néposztályok ujjaszületése a szövetkezetek által.) A. Talandier tanár közzétette és jegyzetekkel ellátta jó francia fordításban a rochdalei történetet a „Progrès de Lyon” (Lyon haladása) című lapban és azt mondja, hogy ezen ismertetés hatalmas ösztönzést gyakorolt a Cooperationra (szövetkezésre) Lyonban. De a francia közigazgatás komoly akadályokat gördített a tervezett társulatok valósitása elé. Majd a császár maga ajánlotta a szövetkezést a lyoniaknak. Elie Reclus ur, a „L'Association” lap szerkesztője kioktatta a szövetkezni akarókat ezen történet erkölcsi tanából a béna és a vakróli ismert adoma segítségével. A belügyminiszter, irván a lyoni polgármesternek, ezt mondja: Ő Felsége a leg-élénkebb szorgossággal áttanulmányozta azon eszközöket, melyek által enyhíteni lehetne a munkások szenvedéseit, nyomorát, semmiben sem ártva a munkaszabadság nagy elveinek. Ugy látszik, hogy a munkások meg vannak győződve arról, hogy együtt működő tár-

sulatok alakítása által javíthatják helyzetüket, béreiket.* — És a miniszter megígérte, hogy törvényszerűen lendít ezeken a vállalatokon. Valóság az, hogy a franciák császára használta is a cooperation (szövetkezeti közremunkálás) szót egyik beszédében. Mig Angliában ilyféle kitüntetésben nem volt részük. És a párisi nemzetközi kiállítás díjakat is ígért azon személyeknek, telepeknek vagy községeknek, amelyek különleges szervezkedések vagy intézmények által fejlesztik az egyetértést azok közt, akik szövetkezve közremunkálnak egy és ugyanazon cél érdekében és hozzájárulnak az alsó néposztályok anyagi, erkölcsi és szellemi jólétéhez.

Rochdale az, amely kitűnik az összes egyéb cooperatív szövetkezetekből észszerű, szabadelvű rendelkezéseivel és tagjai gazdasági emelésére irányuló törekvése által.

Ezen történet egy része „Nép segits önmagadon” elnevezéssel jött itt forgalomba és arra szolgált dr. Smilesnek, hogy az ő jó és népszerű „Segits magad önmagadon” könyvének címe legyen, amely rövid és helyesen becsült életrajzokkal el lett látva. Paisly-ban 1860-ban megjelent rövid vázlatban egy kiadás a „Rochdalei Cooperatio története, kivonat az eredeti kiadásból” című könyv, melynek megjelenése nem lett hirdelve.

A „Le Journal de Chambers” hozott egyet-mást ezen könyv főtárgyairól és mihelyt a szerző nevét megtudta, habozás nélkül hirdette azt a következő számban.

A „Revue trimestrielle” (negyedévi szemle) 1863-ban említést tesz könyvszemléjében a „Rochdalei ut-

* A belügyminiszter megtiltotta 1867-ben a nemzetközi közremunkáló kongresszus gyülekezetét. Azon időben Franciaországban a cooperatív mozgalomnak, felülről jöve lefelé, nem lehetett eredménye.

török története“ című könyvről, sőt jeles cikket is irt a szövetkezetről, de a könyv szerzőjének a nevét elhallgatta. Minthogy pedig igen furcsán vette ki magát az, hogy éppen ennek a könyvnek kellett nélkülöznie az atyaságot a többiek közepette, amelyek nem nélkülözték a szerkesztő nevét, hogy ezen furcsaságot mellőzze, azon rendkívüli módhoz folyamodott, hogy a lapjában hirdetett összes könyvek szerzőjének a nevét elhallgatta. Ez valószínűleg a lapnak egyetlen száma volt, amely ily módon jelent meg. Az olvasókra ez azt a benyomást tette, mintha a cooperatio nem ismertetnék el a szerzőik által.

Azonban megvan az az elégtételünk, hogy sokszor halljuk mondani azt, hogy e könyv igen hasznos és üdvös.

William Cooper ur azt írja 1863-ban a „Daily News“-ban, hogy 332 cooperatív társulat közt, amely akkor be volt jegyezve, 251 az 1857. év utáni időre esik, azaz az „Aide-toi-toi mème“ (segíts magad önmagadon) című könyv megjelenése utáni időszakra. Még azt is mondta, hogy: „Sokan a társulatok jólétét, boldogulását és haladását ezen könyv olvasásának tulajdonítják.“ Magában Rochdaleban eladtak belőle 500—600 példányt, míg az Egyesült Királyság többi városainak alig néhány munkása vett belőle.

Az olaszoknak van egy közmondásuk, amely nemcsak a benne foglalt élelátásuk által meglepő, hanem azáltal is, hogy ily élénk vérmérsékletű nemzetnél megteremhetett, t. i. „Chi va piano, arriva lontano“ (aki lassan megy, messzire ér).*

Tehát remélhető, hogy a cooperatio messzire fog eljutni, mert lassan megy. Lassan ment és már is messzire eljutott. Kiindulva a Lancaster grófságból, a hazájából, lassan, mint a teknőc, keresztül haladt Franciaországon, Német- és Olaszországon, eljutott egészen Oroszország jeges határáig. Bengale-ben is életbe lépett. Az élelátó és elővigyázó amerikaiak vizsgálgatják, tanulmányozzák, de a mi ausztráliai telepítvényeseink is erősen honosítják az ő fogadott hazájukban. Világos, hogy a cooperatio azzá lesz, amit a „Times“ megállapított ténynek nevez. Az éghajlat változása csakugy nem másit rajt semmit, mint, mondjuk, a Liebig-féle huskivonaton, vagy a légsulymérőn (barometer). Fentartja az életét frissen és üdvösen.

Nagy örömmel fogadtam a felhatalmazást, hogy ezen történetet és „Tíz évvel ezután“ című folytatását lord Broughannak ajánlhassam.

A lord nagy neve adott tekintélyt a szociális tudománynak oly időben, amelyben haladni akartunk, habár még akkor alig értette valaki, hogy ennek a haladásnak, ha igaz akar lenni, tudományosnak kell lennie.

* Van a magyarnak is éppen ilyen közmondása, még pedig már jó régen: „Lassan járj, tovább érsz.“ Már most az a kérdés, a magyar vette-e az olasztól át, vagy az olasz a magyartól?

A fordító megjegyzése.

Amidőn a „szociális tudomány“ szót legelőször egy Robert Owen nevű félreismert gondolkozó használta, furcsán hangzott, utópiának tekintették. Nem hittek benne, sőt alig türték.

De midőn 30 év múlva a vele egyetértőket összegyűjtötte, akkor már voltak számos hivei, de az értelmet alaplényegében mégis csak egy ember értette meg tökéletesen és ezen egyén, akinek terjedelmes, széleskörű ismeretei hitelt adtak az eszmének, csendet parancsolt az ő előkelő hivei révén azoknak a gáncsolóknak, akik nem voltak eléggé felvilágosítva, meggyőzve az eszme nemességéről.

Brougham lord iránt legyen tehát a közönség elismerő, aki tíz éven keresztül legnemesebb szolgálatainak egyikét végezte, hogy nevét odaadta, zálogul bocsátotta, hogy a szociális tudományt előbbre vigye és bebizonyítsa, hogy ez nemcsak lehetséges, hanem égetően szükséges is.

George Jacob Holyoake.

ELSŐ FEJEZET.

Első törekvések és a törekvők jelleme.

Ugy látszik, hogy Rochdaleban az emberi természet nem olyan, mint máshol. Kell, hogy legyen valami különlegesség a Lancaster* grófság ezen megmagyarázhatatlan kerületében, különben hogyan lehetne megérteni az együttműködés tényét, lakóinak egyetértését, összetartását, amely Nagybritannia egy munkáscsoportjánál sem észlelhető. Egy nagy angol államférfi, Sir Robert Peel** tanácsát követték, mert ők „*saját dolgukat maguk vették kezükbe*“ és ami még sokkal többet jelent, *kezeikben meg is tartották*.

A munkásosztály nincs gazdagon ellátva önbizalommal, sem pedig nincs nagy bizalommal mások iránt. Az üzleti szellem sem valami erős oldala. A nagy vállalatok teremtésének művészete és azok részletes kormányzása, vezetése, nem látszik, hogy tulajdonságai közé tartozna. Igen gyakran kísérleteztek a nép közt a szövetkezés problémájának megoldásával, de mindannyiszor megbuktak. M. Robert Owen nem végezte még a felét sem annak, amit tervezett. A keresztény szociálisták kevéssel járultak hozzá a szövetkezetek haladásához, dacára annak, hogy ékesen szóló fölebbvalóik által lettek inspirálva, kitűnő tanárok által vezetve, jogtudósok és kereskedők által támogatva és ami nem keveset jelent, a Fortunatus pénztára még segélyezte is őket.***

* Ejtse: Lenkesztr.

** Ejtse: Ször Róbert Pál.

*** Itt a mi véleményünk különbözik. Éppen azért buktak meg, mert a Fortunatus pénztára segélyezte őket. Mi biztosan tudjuk, hogy Franciaországban mindazon munkásszövetkezetek boldogultak 1848-ban, amelyek a kormány pénzét visszautasították, míg azok, amelyek elfogadták, megszűntek létezni, vagy a bukás útján vannak. *A személyes kezdeményezés és áldozat az eredmény titka itt is, mint minden más vállalkozásnál.*

(A „Daily News“ szerkesztősége.)

Alig huzták ki az egyik fogát a verseny sárkányának. Messze voltak még attól, hogy ennek a rettenetes szörnyetegnek komolyan ártsanak, sőt ellenkezőleg, még fokozták életképességét és azon meggyőződést szolgáltatották az országgyűlés nemzetgazdászainak, hogy a verseny az egyedüli tényleges és örökös elv, amelynek alapján a társadalom boldogulhat, szóval a küzdelem örökös és ki nem irtható. Igaz, hogy néha arról értesítenek, hogy Amerikában valamelyest haladt előre. Az erdők mélyében egy kétlábu néptörzs, németek és yankeek vegyülete: a shakerek megölték a cooperatio hizott borjúját és gazdagok gabonában, olajban, borban és ami becsületükre válik, árvákban, akiket a szeretők felfogad és jótékonyosságuk felnevel.

Hitük szűkkeretű és nincsenek feleségeik. Gyűlölik a házasságot. De ami az alkotmányukat illeti, a szabad elvet követik, ahogy a minap Edmond Miall ur közölte velünk, ott az emberek még kísérleteket tehetnek az állami szervezésben és a gyermekeik egészségesek és vadak, mint az erdei szeder.

Dacára a házasság kellemes hátrányainak, a rochdalei munkások közül sokan gyakorolták az önszegélyt és „távol tudták tartani a farkast a nyájtól”. Ezen állat, amelyről azt állítják, hogy Ethelbert ország-lása alatt ki lett irtva, még sokszor mutatkozik a népes városainkban és még máig láthatjuk barlangolni a civilizáció határain.

Az 1843. év vége felé azon sötét, kellemetlen napok egyikén, amelyek nyirkosak, ködösek, mely egy franciának sem eszményképe és amilyenek november felé szoktak lenni Angliában, amikor a napvilág kifogy, a nap pedig nem süthet, hacsak nem kétségbeesve és csak néhány pillanatra, egy pár munkátlan és majdnem éhező takács, állapotuk által elbátortalanítva, reményt veszelve, összejöttek, hogy együtt meghányják-vessék sorsukat, hogy miképp lehetne iparuk és a maguk sorsán javulást előidézni. A gyárosoknak van tőkéjük, a kereskedőknek felhalmozott készleteik; hogyan egyesülhetnének ők, a munkások, mikor nélkülözik úgy az előbbit, mint az utóbbit? Igénybe vegyék a szegények házáat? Ezt annyit jelentene, mint függőség. Kivándoroljanak? Ez szinte büntetés lenne reájuk nézve azért, mert szegényeknek születtek. De hát mit tegyenek? Végül abban állapodtak meg, hogy az élet harcát a maguk szakállára kezdik meg. Neki indulnak, hogy amennyire lehet, helyettesítsék a boltosokat, gyárosokat és tőkepénzeseket.

Tapasztalás, tudomány és tőke nélkül lett belőlük kereskedő, iparos és gyáros. A gyűjtőivek forogtak

kézről-kézre jegyzés végett. A börze nem fogadta volna el az eredményt. Vagy egy tucat ilyen liliputi tőkepénzes jegyzett 2 pennyt (20 fillér) hetenként, bár ezek a falusi Rotschildek még azt sem tudták, hogy ezt mint fizetik be. Ötvenkét fizetési felszólítást intézett a szövetkezet nagy részvényeseihez és még mindig nem volt annyi pénzük sem, hogy egy zsák zablisztet vehettek volna; és ime, ezeknek a szegény embereknek ma vannak malmaik, raktáraik, boltjaik, gyáraik, mindez jövedelmezett a múlt évben 76.000 font sterlinget, azaz 1,824 000 koronát.

Árukért kiadnak évnegyedenként 19.389 fontot, vagyis 1400 fontot hetenként.

A rochdalei társaság, amely felülmulta jóval az összes nagybritanniai szövetkezeteket, keletkezésének köszönheti, hogy néhány takács sikertelenül törekedett fizetése emelésére. 1843 felé a flanel-üzlet, a rochdalei kereskedelem egyik főága, nagyon jó volt. Ezen előnyös kilátásban a takácsok, kik nagyon rosszul voltak fizetve, béremelést kértek. Ugy vélekedtek, hogy ily előnyös viszonyok közt hajlandók lesznek gazdáik erre. A gyárosok egyenként megkérdezve, hajlandóknak mutatkoztak azon feltétel alatt, ha a többi kollegáik is beleegyeznek. De hogyan lehet biztosítani az általános beleegyezést? A dolog egyszerűnek látszik elméletben, de gyakorlatilag sehogy sem volt olyan. A gyárosok nem mindig udvariasak és a munkások nem mindig diplomatikusak. A takácsok nem tárgyalnak levélben, a megszokott eljárásuk az, hogy személyesen tárgyalnak a gazdával, amely tárgyalást a munkások követelik és amelynek a gyáros aláveti magát. A gyárosoknak sehogy sincsenek inyére az ilyen deputációk, mert egy oly béremelési kérés, amelynek ő nem tehet eleget, tönkre teszi őt épp oly gyorsan és alaposan, mint ahogy egy csőd a munkásokat nyomorba ejti. De hogy ezt a kérdést gyakorlatilag és barátságos módon megoldják, egy vagy két kereskedőház magától felemelte elég bőségesen a munkásainak fizetését, amire az utas török mindig hálával emlékeznek vissza, hogy kísérletképpen lássák, mily hatással van ez a munkásokra és vajjon a többi gyáros követi-e a példájukat?

(Folytatjuk.)

A Szabó Hirlap — a nyilvánosság erejével véd, oktat és erősíti az ipart, iparost egyaránt.

Öntudatos szabóiparos asztaláról nem hiányozhatik a Szabó Hirlap.

KLEIN MIKSA

BUDAPEST, VI., KIRALY-UTCZA 40. sz.

Mindennemű szabókellékek dus raktára.

Olcsó szabott árak!

Olcsó szabott árak!

WATTA GYÁRI RAKTÁR.

Központosítás vagy decentralizáció?

Vikár Béla ur külföldi tanulmányutjáról szóló írásában igen helyesen jelöli meg külföldi példák nyomán a szövetkezeti fejlődés útját. A mi szövetkezeti tünkről beszélek és más szakmabeli szövetkezeti eseményekkel nem engedem zavartatni érveimet, melyekkel magam is a központosítás és központi irányítás módját találom helyesnek.

Az ország különböző részeiben alakított és alakítható szövetkezetek — mondjuk — egytől-egyig a budapesti szövetkezetünk mintájára alakul meg, ugyanazon elveket akceptál és a vezetőség is tán azon helyes irányban végzi kötelességeit, melyekkel a miénk. A fejlődési processzus ezekben a szövetkezetekben tehát végbe megy, ha, ami remélhető — kedvezőtlen véletlen változások nem hátráltatják.

Akkor is, mikor jutnak az erősödés akkora szintjéhez, hogy termelőszövetkezetünkkel karöltve dolgozhasson? Ugyebár egy évtized múlva. Tehát csak akkor, ha a keserű tapasztalatok Charibdisz szikláin keresztül tudta magát törtetni és „öntapasztalatok” árán szerzett erőt. De vajjon az-e az okos, ki a magának kárán szerzett tapasztalatokkal akar élni? Nem.

Épen ezért a központosításnak munkája az igazi út. A budapesti szabóipari központ irányítsa a vidéken megalakuló szabószövetkezeteket. Ez szerelje fel, ez tanítsa az első kezdő munkára, amint ezt az angliai központ tette s csak a fejlődés erősebb stádiumában legyenek önállóak, a maguk irányításában függetlenek. A természetes fejlődésnek minden eseménye is igazolja ezt a helyes érvet.

A gyermek fejlődése, minden szerves fejlődés az erősebb, a megállapodott erők támogatása, atyáskodása révén folyik. S még a genialitás kifejlődéséhez is szükséges ez a támogató erő.

Hogy a decentralizáció szükséges, azt nem tagadhatja senki, de csak akkor helyes és céltudatos ez a politika, amikor a központtól függetlenített szövetkezet jövője biztosítva van.

És még egyet legyen szabad megjegyezni. Az angol szövetkezeti mozgalom erejét mi növelte naggyá. A fogyasztás irányítása, a fogyasztási áruházi intézmények fejlődése. Vajjon tettünk ez irányban egy lépést is? Nem. Legalább sikereset nem. Pedig a Hangya és egyéb a fogyasztásra berendezett szövetkezetekkel való kooperálás, hogy szabóiparcikkeket a mi szövetkezetünk útján rendeljenek, ez a lépés elsőrendű fontosság. Kezdjék azon, hogy a fogyasztási szövetkezet alkal-

mazottainak formaruhaszükségletét, később pedig konfekciókészletét általunk rendelje.

Amidőn erre a kérdésre kitérek, engem a célszerűség gondolata s elve vezet. Mert a jelszó: minden szövetkezeti ember kötelessége, hogy a szövetkezeti intézményekbe bekapcsolva éljen.

Darázs Ferenc,
szabóiparos.

Vikár Béla levele.

Tisztelt Szerkesztő Ur!

Napról-napra keresnek fel üdvözleteikkel, buzdító írásaikkal mindazok, akik a szövetkezeti eszme szolgálatában végzett munkámban a jövőt megalapozó propagandát látják. Valósággal lelkesítő reám nézve, hogy annyian vannak derék iparostársak, hogy képtelenség ma már ezekre az üdvözlő levelekre külön-külön válaszolnom annál is inkább, mert az országosítás kérdésében folytatott tárgyalások minden időmet lefoglalják.

A Szabó Hirlap hasábjain át küldöm köszönetem mindazoknak az ipartestületeknek, gyűlési bizottságoknak és egyeseknek, akik üdvözlő soraikkal felkerestek.

Őszintén köszönöm. Legyenek meggyőződve, hogy a szövetkezeti intézmények propagálása, a szövetkezeti termelés országosítása a főcélja munkásságomnak. És legyenek bármekkorák is az akadályok, le fogjuk azt együttes, közös, összetartó haladással, munkával küzdeni.

Kijelentem, hogy meggyőződésem a régi: a szövetkezeti termelés a kisipar mentsvára és az egyetlen módja annak, hogy a magyar ipar virágzó életre keltsük és megszabadítsuk az országot a külföldi ipar inváziójától.

Csak így lehet eredményeket, maradandó sikert elérni, ha mindenki, aki átérzi ennek nagy horderejét, meg nem szünik velünk a szövetkezeti eszme szolgálatában törhetetlen eréllyel munkálkodni.

Szaktársaim üdvözlétére a feleletem: a tettek mezején alkotni, termelni és teremteni fogunk.

Budapest, 1910. január 10.

Igaz szeretettel

Vikár Béla

szövetkezeti elnök.

*

Üdvözlét Brassóból. Vikár Béla szövetkezeti elnök urnak, Királyi Pál-utca 12.

„A brassói alakuló termelő szövetkezet tagjai, évi közgyűlésük alkalmából, szívből üdvözlik Nagyságodat, mint a szövetkezeti eszme nagy vezérét.”

GERGELY PÉTER

IV., KORONAHERCEG-UTCA 3. AZ UDVARBAN JOBBRA.

Ajánlja: I. rendű férfi és női kül- és belföldi szöveget a legmáltányos árban.

Szabóiparosok 20% árengedményben részesülnek

EGYESÜLETI ÜGYEK.

MEGHIVÓ.

A Budapesti Egyenruhakészítők Köre 1910. év január 30-án, vasárnap délután pont 1/23 órakor saját magánhelyiségében (VII., Csengery-utca 1. sz. I. em.) tartja

IX. évi rendes közgyűlését,

melyre a t. tagtársakat meghívja és pontos megjelenésüket kéri

tisztelettel

Ullmann Jákó
titkár.

Bálint Menyhért
elnök.

Napirend:

1. Jegyzőkönyv felolvasása.
2. Évi jelentés és zárszámadás bemutatása, valamint a felmentvény megadása.
3. Tisztujtás.
4. Indítványok.

A Budapesti Egyenruhakészítők Köre 1909. évi jelentése és zárszámadása.

Tisztelt Közgyűlés!

Midőn az 1909. évi működésünkről szóló jelentésünket és zárszámadásunkat a t. közgyűlés elé terjesztjük, szükségesnek tartjuk előrebocsájtani, hogy az elnökség minden törekvése, munkája odairányult, hogy a beléhelyezett bizalomnak minden tekintetben megfeleljen.

Vezetőségünk minden egyes tagja megtette kötelességét. Egyöntetű működése ellensúlyozta a gazdasági pangás folytán beállott rossz kereseti viszonyokból eredő lehangoltságot. Oktatásügyi bizottságunk felolvasások által kívánta fejleszteni tagtársaink szellemi képességét. Vigalmi bizottságunk pedig — mint minden évben — ez évben is műkedvelői előadások és szavalati estélyek által törekedett a kör anyagi helyzetét előmozdítani. Szervező bizottságunknak ez évben kevés munka jutott, mert a rendezett munkabérek és azoknak pontos betartása ellen panaszok nem érkeztek. Könyvtárunkat több kötet könyvvel szereltük fel és a tagok igen sűrűn vették igénybe. Új tag is iratkozott körünkbe és a munkaközvetítéshez érkező keresleteket és kínálatokat pontosan birtuk eszközölni.

Tisztelt Közgyűlés!

Egyenruházati iparunkat — amiről már mult évi jelentésünkben is megemlékeztünk — válság fenyegeti.

Ezen fontos körülménnyel 1908. évi jelentésünkben már komolyan foglalkoztunk. És most csak megjegyezni kívánjuk, hogy egyenruházati iparunkat pusztító

okokat Magyarország összes illetékes körei előtt memorandumban fogjuk feltárni, hogy körünkkel kapcsolatos munkálkodással némiképen ezt meggátolhassuk. Sajnos, a folytonosan ismétlődő politikai zavarok minden fontos gazdasági kérdést háttérbe szorítanak, így egyenruházati iparunk válságos helyzetének orvoslását is.

Körünk tagtársaink munkaárszabályát a munkaadókkal 1910. évig megállapította. Az árszabály 1910. évi szeptember 1-én lejár, mi sem természetesebb, minthogy ez évben ezen fontos ügyet is újlag rendeznünk kell. Ez évben a legégetőbb szükségét látjuk a felsorolt bajok orvosásának. El kell követnünk mindent, hogy ezen nemcsak kisiparos és munkás, hanem nemzetgazdaságilag is igen fontos ügyekre ugy a kormány, valamint a társadalom figyelmét felhívjuk és radikális orvoslással a mindinkább pusztító betegségnek utját álljuk. Tagtársainkat kérjük, ha nem is tudunk mindenben a belénk helyezett bizalomnak megfelelni, de a jóakarát és ügybuzgalom körünk megszilárdítása tekintetében meg volt bennünk.

Jelentésünk tudomásul vételét kérve,

tagtársi tisztelettel

Ullmann Jákó
titkár.

Bálint Menyhért
elnök.

1909. évi zárszámadás.

	Bevétel:	korona
Áthozat 1908. évről	---	284.26
Tagdíjakból befolyt	---	1481.70
Beiratás	---	39.60
Könyvekért	---	15.—
Mulatságokért	---	183.82
Játékpénz	---	49.52
	Összesen	2053.90

	Kiadás:	korona
Házbér és házmester díja	---	1350.—
Nyomda	---	32.—
Bélyeg	---	70.20
Hirlapokra	---	169.20
Aprólékos	---	46.96
Titkári tiszteletdíj	---	100.—
Egyenleg	---	285.54
	Összesen	2053.90

Ullmann Jákó
titkár.

Poór László
pénztáros.

Bálint Menyhért
elnök.

Jelen zárszámadást felülvizsgáltuk, rendben találtuk és az elnökségnek a felmentvényt megadni javasoljuk.

Budapest, 1909. december 31.

Csertán Sándor

Gömöri András
számvizsgálók.

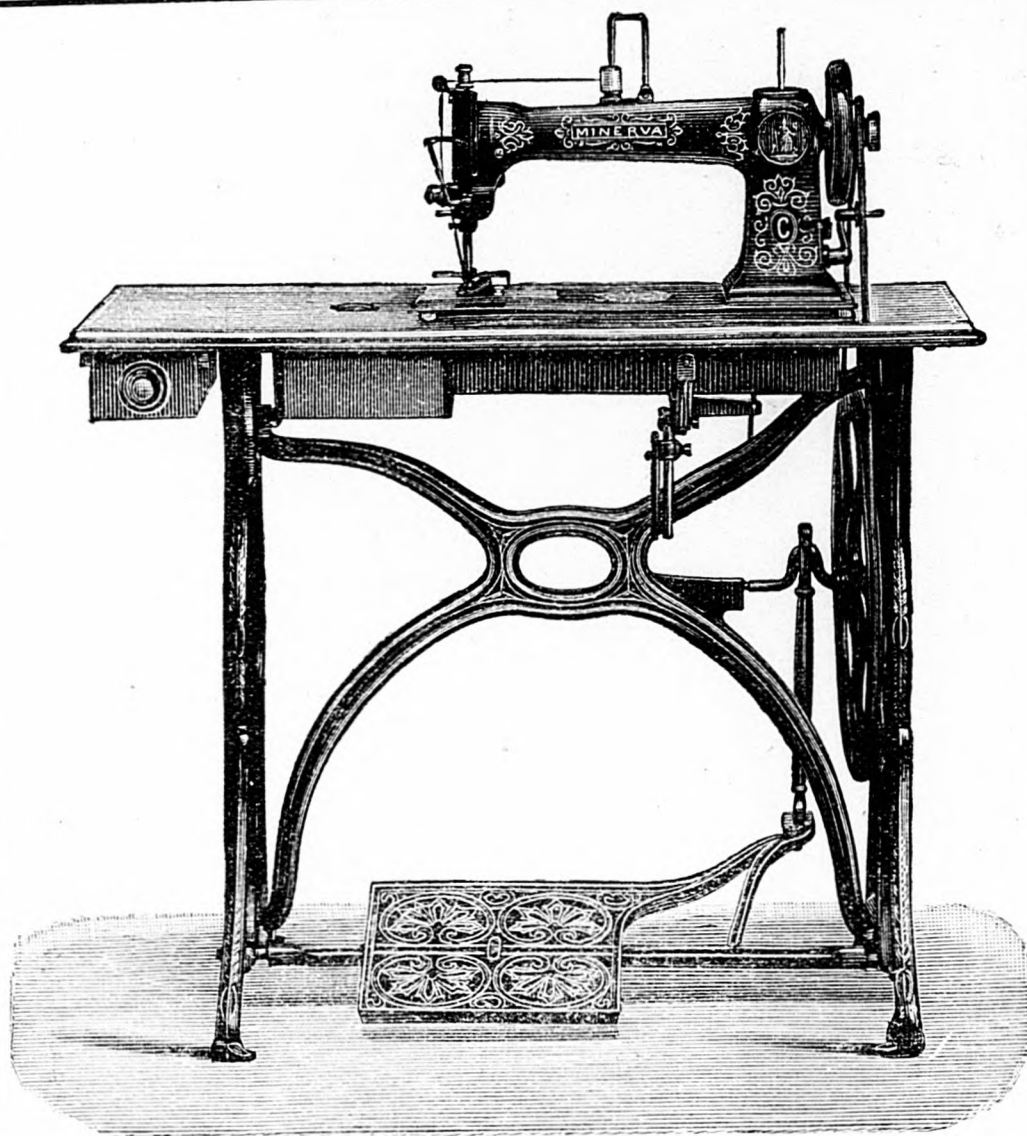
Grács István

HERBSTER FERENC

≡ GÉPÉSZ ≡

BUDAPEST
AKÁCFA-U. 5.

Varrógép és
kerékpár ja-
vitó-műhely
: és raktár :

Szabóiparo-
sok részére a

“MINERVA”

varrógép

az általam szabadal-
mazott átlvánnyal, a
legkönnyebb és leg-
:: gyorsabb járásu ::

Azonkívül raktáron
tart világhírű

„PFAFF” varrógépet,
minden rendszerben.

✂ ERDÉLYI ÉS TÁRSA Nyugotipályaudvar ✂
Aréna-uti kapu. ■

POROSZ KŐSZÉN, KOKSZ ÉS TŰZIFA NAGYKERESKEDŐK

Ajánl porosz kőszent a Szabóiparosok egyesületének tagjai részére. Beraktározás nyitott fuvarban és zsákokban házhoz szállítva a legolcsóbb árban. ■ Telefon 68-52.

ELSŐ MAGYAR KATONAI FÉMGOMBOGYÁR

GROSSMANN

≡ GYULA ≡

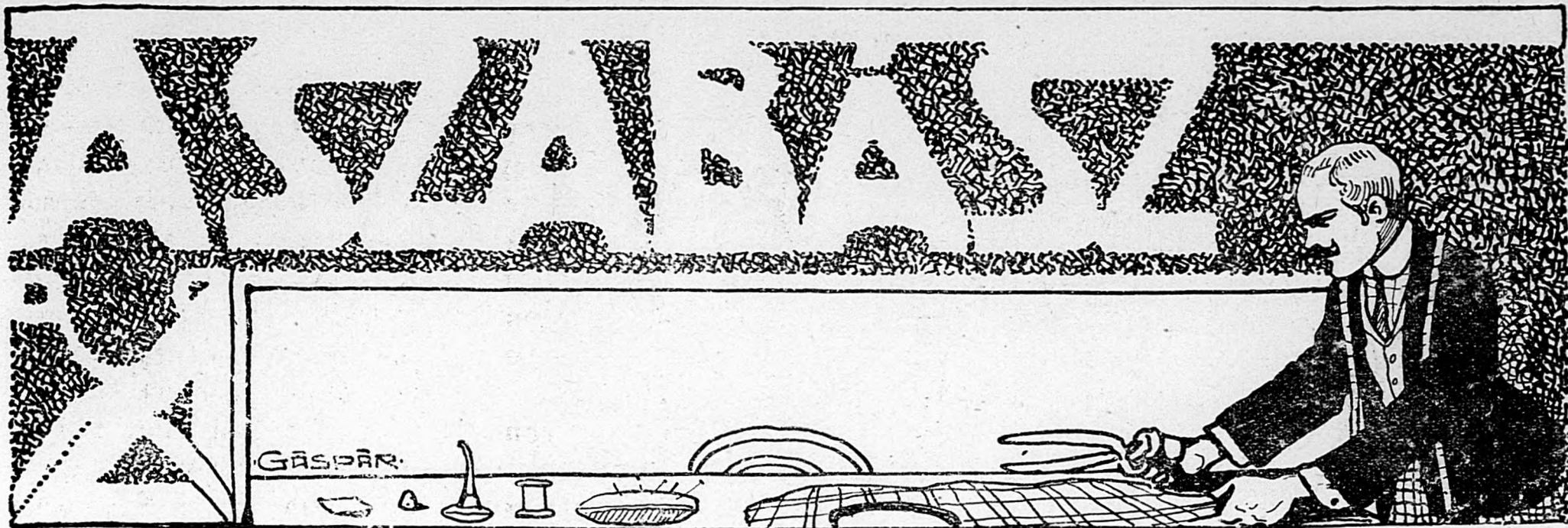
BUDAPEST

VIII. ker. FUTÓ-
UTCZA 15. SZ.

A m. kir. honvédség, közös
hadsereg, m. kir. állam-
rendőrség, posta és távirtda
hivatal, m. á. v., m. kir.
pénzügyőrség és korona-
őrség, csendőrség és ten-
:: gerészet szállítója ::

Készít mindennemű érc-
gombokat, jelvényeket, □
czimereket, monogrammo-
mokat, portás és karmes-
□□□ teri botokat. □□□

Az öltözködés művészete.

Mangold Béla Kolos „A férfi és ruhája” című kitűnő könyvéből.

II.

A korrekten és izlésesen öltözködő divatférfi ruháján nem találunk semmi feltűnőt, s ha toaletjének részeit közelebbről szemléljük, azt tapasztalhatjuk, hogy minden egyes darab a lehető legegyszerűbb. Az ő eleganciája nem a ruhaneműek különösségében, nem a szokatlan formákban, hanem az egymáshoz illő daraboknak helyes kiválasztásában, a ruhák viselési módjában és kellő rendbentartásában rejlik és abban a mindenekfölött szükséges tehetségben vagy legalább is tájékozottságban, hogy tudja, milyen ruhát hol és mikor kell viselni és tudja azt is, hogy melyik öltözethez milyen nyakkendőt, kalapot, keztyűt stb. használjon. Ezen apró — sok ember előtt aprólékos — részleteknek ismerete az első föltétel, hogy szerény eszközökkel divatosan és kifogástalanul öltözködhessünk.

Ha szerény jövedelmű emberről szólok, nem értem alatta az ugynevezett olcsó Jánost, mert a drága ruha és divatcikk olcsó utánzatai a jól öltözködő férfi ruhátárát nem éktelenítik. Az a férfi, aki takarékosan bár, de azért jól akar öltözködni, tudja, hogy a toalett összeállításánál nemcsak a pillanatnyi kiadásra, hanem a beszerzendők hasznavehetőségére is kell ügyelnie és ha ekkor a jobb minőség után nyul, a használatban tapasztalhatja, hogy olcsóbban öltözködött, mint az, akit a tulságos takarékoság az utánzatok megvételére csábított.

A jutányos és a mellett kifogástalan öltözködés ideális eszméjének megvalósításához két elv vezethet bennünket. Először: ruharendelésnél kerüljünk minden különös formát vagy feltűnő kiállítási módot. Legyen az öltözet olyan szabásu, a gallér olyan formájú és a nyakkendő olyan színű és mintájú, hogy a divat esetleges változása mellett, hónapok múlva is legalább elég divatos maradjon. Kerüljük az olyan divatujdonosságok megvételét, amelyek még nincsenek kipróbálva s feltűnőségük folytán vagy a megvétel dátumát viselik magukon, vagy csakhamar divatjukat mulják. Másod-

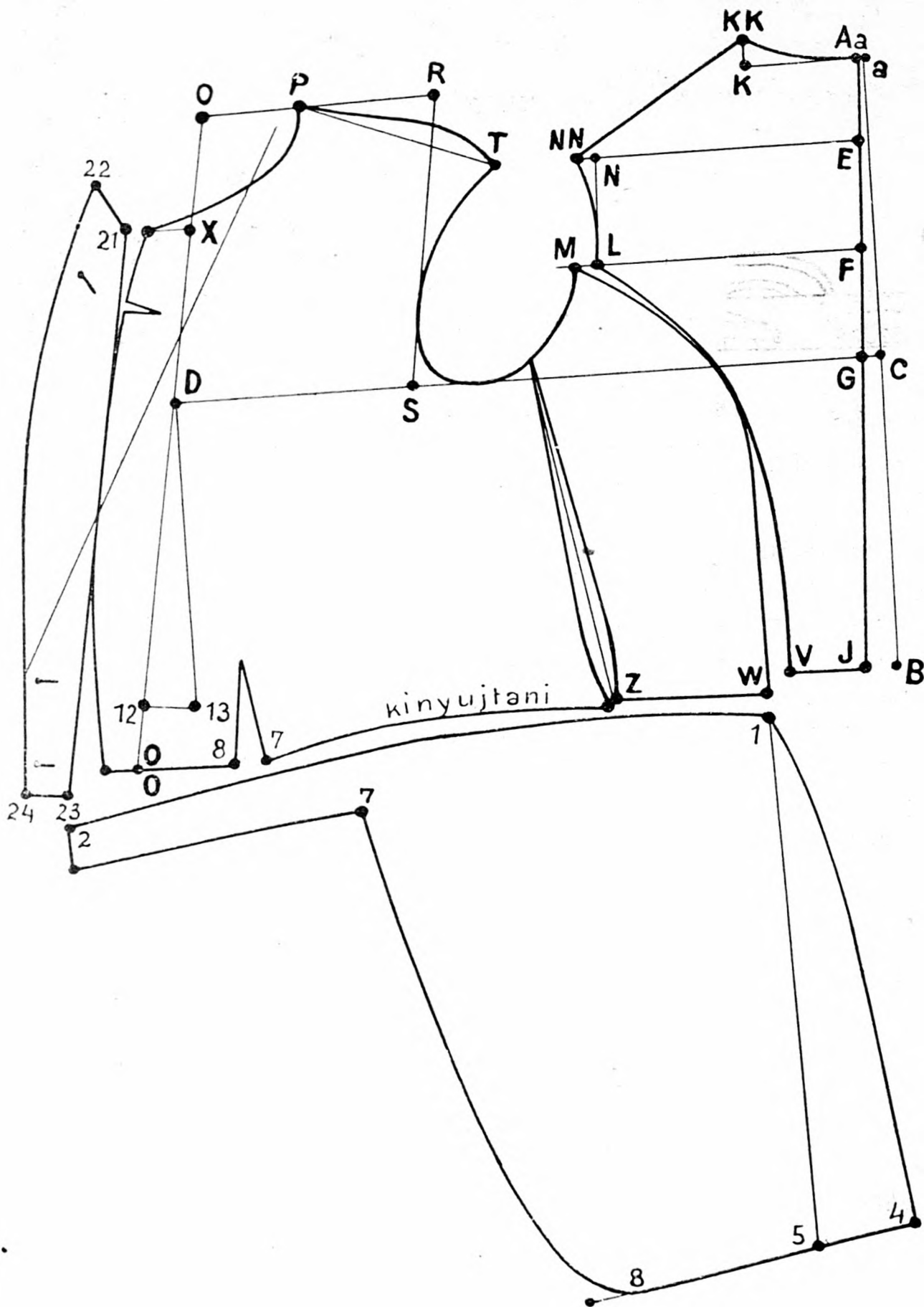
Szor: ne feledjük soha, hogy sokkal jobb finomabb minőségért valamivel többet fizetni, mert valamely öltözet jó szövetje, a nyakkendő finom selyme és a többi nemcsak tovább eltart, de még az a rendkívüli előnye is meg van, hogy a hosszabb használatban viselőjének állandó meglepedést, kényelmet, sőt talán örömet is szerez, míg a könnyen szétfoszló olcsó portéka csak elégedetlenségnek lehet okozója.

Van egy mondás: — „Sok a jóból is megárt”, mely példabeszéd sehol sem igazabb, mint a divatban, mert Ádám őskori toalettje is kedvezőbb hatást gyakorol, mint a tulságos kiöltözködöttség. Az egészséges izlés kritériuma csakis a helyes, korrekt divat lehet, mely épp oly tartozkodik a keresett egyszerűségtől, mint a tulságos cicomázottságtól. Mert semmi sem különbözteti meg jobban a divat emberét azoktól, kiket a divatnak rátartós muzsája mellőz, mint az, hogy azokat, akiknek lelkét a helyes öltözködés iránti érzék egyszer megvilágította, senki sem, vagy legfeljebb csak a felületes megfigyelő vádolhatja piperkőcködéssel.

Az az igazi piperkőc, kinek öltözete tulságos igyekezetet tükröz vissza, ki pazarul és nagy költséggel öltözködik, értelem, izlés és tartózkodás nélkül. A taktus érzéke hiányzik nála, valamint az azzal járó megfelelő szerénység. Föl is ismerjük őt első pillanatra, mert ruhája tereli magára figyelmünket és szemlélésébe elmerülve, szánakozva látjuk, mint maradt el tőle a bölcs mérséklet és mint hullatja felette könnyeit az elegancia.

Mennyire különbözik mindez az igazán jól öltözködő férfi észszerű dandységétől. Az utóbbi érett megfontolással lát ruháinak megrendeléséhez. Egészséges kritikát gyakorol a felett, hogy mennyiben felel meg valamely minta tagjai méretének és a nap divatja művészies elbírálásban részesül, midőn öltözetét divatosnak, de egyszersmind kényelmesnek kívánja. Gallért is olyat választ, mely nemcsak az alkalomnak és ruhája természetének, de nyaka hosszának és kerületének is megfelel. Nyakkendője mestermű. Dus és mégis szerény, szóval az izlés embere látszik toalettjén, amely kellemesen vonzza a szemlélő tekintetét. (Folyt. köv.)

A frak.

A frak az igazi farsang és szalon-darab. Az előkelőség csakis frakba megy elite táncmulatságra. Ilyen alkalomra a frak igen kedvelt darab és az is fog maradni, mert az az előnye, hogy tánc és járás közben is, oly elegáns és kényelmes, hogy ezen tekintetben minden más kabátot fölülmulja. Az embernek térde egészen szabad benne és úgy kell szabni, hogy elől a két ravue széle alig találkozzék egymással, olyan bőre szabni azonban, hogy a két széle esetleg egymásra feküdjék, senmi esetre sem szabad.

Egy erős alakra való frak O—D—OO-vonalig ez is úgy állítandó fel, mint egy zsaket. Ha előre hajlott az alak, úgy 12—13-ig be kell menni 3 cm.-rel. Eltekintve attól, hogy vajjon Ferenc József-kabát, zsaket vagy frak szabandó-e ki, erős alaknál az arányosságot ki kell számítani s a mennyivel a derékbőség több lenne, úgy mint azt a 3. és 4. ábránál tanultuk, annyi cmt kell 12—13-ig beállítani és onnan kezdeni a kabát fölállítását O—D—OO-vonaltól felül kimegyünk 5 cm.-rel. OO-nál $3\frac{1}{2}$ cm.-re. A derékbőség épp úgy mérendő ki es 2 cm.-rel kevesebb veendő a mértéknél.

Az alja.

Az alj felső része úgy haladjon, mint a derék alsó varrása.

1—5-ig vonalozzuk le és mérjük odáig az aljhosszat.

5—4-ig $\frac{1}{8}$ -ad 1 cm.-rel több.

2—7-ig $\frac{2}{6}$ vagy izlés szerint.

5—8-ig $\frac{2}{6}$ vagy izlés szerint.

Tanulmányut.

Szabó István makói fiatal szabóiparos ezelőtt három hónappal a kereskedelemügyi miniszterium iparfejlesztési ügyosztályának államsegélyével külföldi tanulmányutra ment, amelynek befejeztével hazaérkezvén, tanulmányutjáról jelentést terjesztett a miniszterhez. Tanulmányát Berlinben, a Hirsch'sche Schneider-akadémián tette meg, ahol a mai kornak megfelelő mérték utáni és raktári ruházat szabászatát a polgári, az egyenruha, diszruha, papi és gyermekruha szabászatot s mindezeknek a próbálását és leigazítását tanulta. Az akadémián levő munkateremben gyakorolta a ruhadarabnak szép és izléses elkészítését. Mindezek után

hozzáfogott a mai kornak megfelelő női felsőruházat szabásának a tanulásához és úgy a férfi-, mint a női ruházatnál a jövőben előforduló divatváltozás esetén a könnyű és alapos szerkezet elkészítéséhez. Ezenkívül hallgatója volt a jelmez, illetve viseletek történetének s az anatómiai előadásoknak. Mindezen tanulás és szorgalma elismeréseül részére a legjobb bizonyítványt és arany oklevelet adott ki az igazgatóság. Nem mulasztotta el a különféle gépekkel berendezett ipartelepek és műhelyek meglátogatását sem. Szabó István a tanulmányut tapasztalatait fogja felhasználni az iparfejlesztés terén s műhelyét is külföldi minta szerint rendezni be.

Ki akar jól rágni?

■ Az forduljon teljes bizalommal ■

Kovács J. u. fogműtermébe,

VII., Károly-körút 9, II. emelet 8,

hol fogak, ugymint teljes fogsorok, egyszerű és finomabb kivitelben, foganként 2 frtért készülnek. Azonnal megszokhatók, rágásra alkalmasak.

Alapítva 1880.

Vidékiek 3 óra alatt kielégítettnek. — Eltört és rozszul illő fogsorok foganként 1 frtért átalakíttatnak.

■ Található: 8—6 óráig, ünnep és vasárnap 8—1 óráig. ■
Szabókisiparosoknak 30% engedmény.

Telefon 97—38.

BARBER IZIDOR ÉS T^SA

≡ bel- és külföldi ≡

posztók, bélésárak

és szabókellékek

≡ gyári raktára ≡

BUDAPEST

V., Deák-tér 3. szám.

Saját érdekében cselekszik,

ha szabókelléket és bélésárut

BERDACH HENRIK-től

(VI. ker., Rózsa-utca 84. sz.)

rendeli meg.

Versenyképes árak! Pontos szállítás!

Levél útján való megrendeléseknél a postai költség a rendelőnek megtérítettik.

Sürgöny-cim: KRAUSZKO.

KRAUSZ ÉS TÁRSAI

TELEFON 90-04. SZÁM.

EGYESÜLT ZSINÓR- ÉS PASZOMÁNY-GYÁR

Iroda és raktár: BUDAPEST, V., JÓZSEF-TÉR 11.

≡≡≡ Gyár: NAGY-ATÁD (Somogy megye.) ≡≡≡

Ezelőtt: Reich Adolf és fia, Schön Jakab utódai, Wollák és Berkovits.

GRAND-PRIX 1900-ban a párisi világkiállításon.

DISZOKLEVÉL 1906-ban a mileniumi kiállításon.

Első magyar vitorlavászon len- és jutaáru-gyár

Klinger Henrik, Pozsony

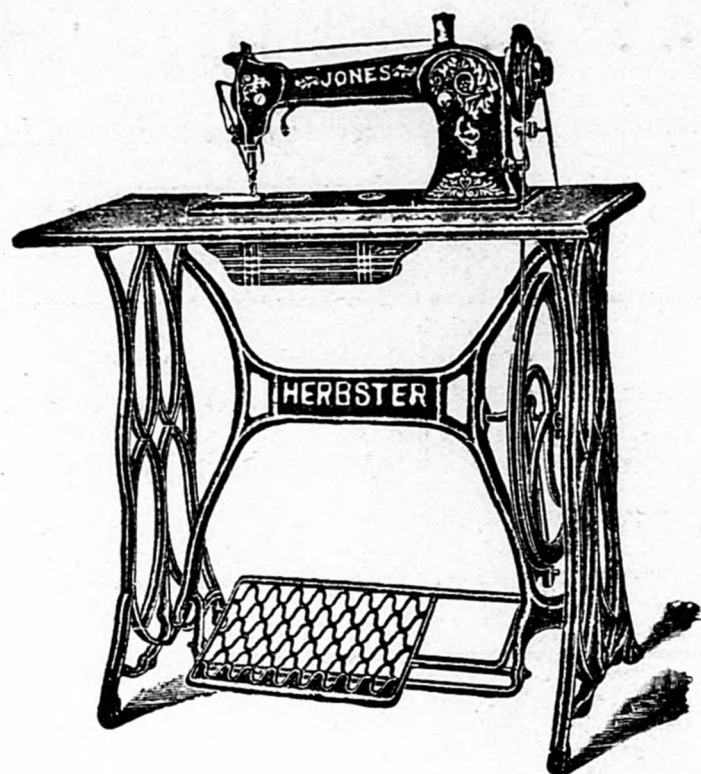
Raktár: Budapest, V. kerület, Szabadság-tér 11. szám.

“JONES”

a legjobb, leggyorsabb és legkönnyebben járó varrógép szabóiparosok részére. A gép előre és hátra varr s ezáltal zsebvégék összevarrására is alkalmas.

A Jones Sewing Machine Co. Angolország legnagyobb gyára, mely kizárólag elsőrendű varrógépeket gyárt.

≡ MAGYARORSZÁGI VEZÉRKÉPVISELŐ: ≡
HERBSTER KÁROLY
BUDAPEST, VII., KÁROLY-KÖRUT 9. SZ.

Alapított 1885. 60 Alapított 1885.

A modern szabászatból

kellő és alapos oktatás a legrövidebb idő alatt csakis az 1885. év óta fennálló, aranyéremmel és díszoklevéllel kitüntetett

Első Nyilvános szabásztanítási Intézet-

ben nyerhető

Budapest, IV, Szervita-tér 8. II. emelet 36.

□ TANIDŐ NAPONTA 5 ÓRA. □

Tanórák: ünnep- és vasárnapokat kivéve reggel 9 órától 12 óráig; délután 2 órától 4 óráig tartanak, vagy kívánatra este 7 órától 9 óráig.

Rendes tanidő 14 nap. A fölfogáshoz képest a tanidő néhány napra redukálható, vagy a szükséghez mérten meghosszabbítható.

Minden tanítvány már az első 8 napon belül próbaszabás által meggyőződhetik tanulásának eredményéről. Az intézet műhelyében próbát csinálhat.

Tandíj: a modern férfi-ruhák szabásának tanítására, az összes rajzkellékekkel együtt 70 kor. Magyar ruhák, katonai- és papiegyenruhákkal együtt 100 korona.

Süketnémák, vagy akik a szabóságot nem tanulták, a tandíj kétszeresét fizetik.

Tandíj a belépés napján előre fizetendő. — Bővebb értesítés levél útján is nyerhető.

SZENES MIKSA

Budapest, VII., Király-utca 59.

(A Zeneakademiával szemben.) 60 TELEFON 48—51.

Nagy választék férfi és női divatcikkekben, fehéreneműekben és szabókellékekben.

LEGOLCSÓBB BEVÁSÁRLÁSI FORRÁS!!

KOVACSEVICZ MILENKO

BEZÉSÁRU ÉS SZABÓ-KELLÉKEK ÜZLETE

IV. Koronaherceg- BUDAPEST IV. Városház-utca utca 3. szám (Az udvarban) 6. szám

Fjánlja dúsan felszerelt raktárát
bélésáru és szabókellékekben.
Jutányos árért pontos kiszolgálás.

LÁZÁR-féle kávéház

Budapest, VII., Dob-utca 20. (Holló-utca sarok).

A budapesti női-
és férfi-konfekció
szabómesterek ta-
lálkozó helye.

Gyári telefon 92-97.

Raktári telefon 16-71.

SCHWARCZ LAJOS

Budapest, IV., Deák Ferencz-utcza 15. sz.

Minden fajta, angol, franczia és hazai gyártmányu
posztó, gyapjuszövetek, bélésárúk
és szabókellékek gyári raktára.

!! A szabóiparosok legolcsóbb bevásárlási forrása !!

Az Első magyar Jaquard selyem-szövőgyár

Alapított 1889. évben. Tulajdonos: Schwarcz Lajos Alapított 1887. évben.

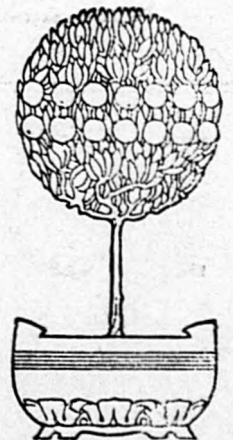
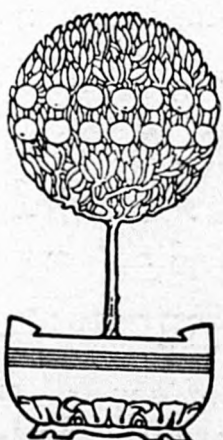
BUDAPEST, IX. ker., Gyep-utcza 39. szám.

*** K É S Z I T : ***

Különféle színü és
kivitelü selyem,
gyapju és piket dívat
mellényszövetet

szabó- és cipész cím-
két, kabát-akasztót
a legkülönfélébb
ízléses kivitelben.

*** Minták ingyen és bérmentve. ***

AFRANA-PRIMA

Gyorsvarró közhajós

varrógép

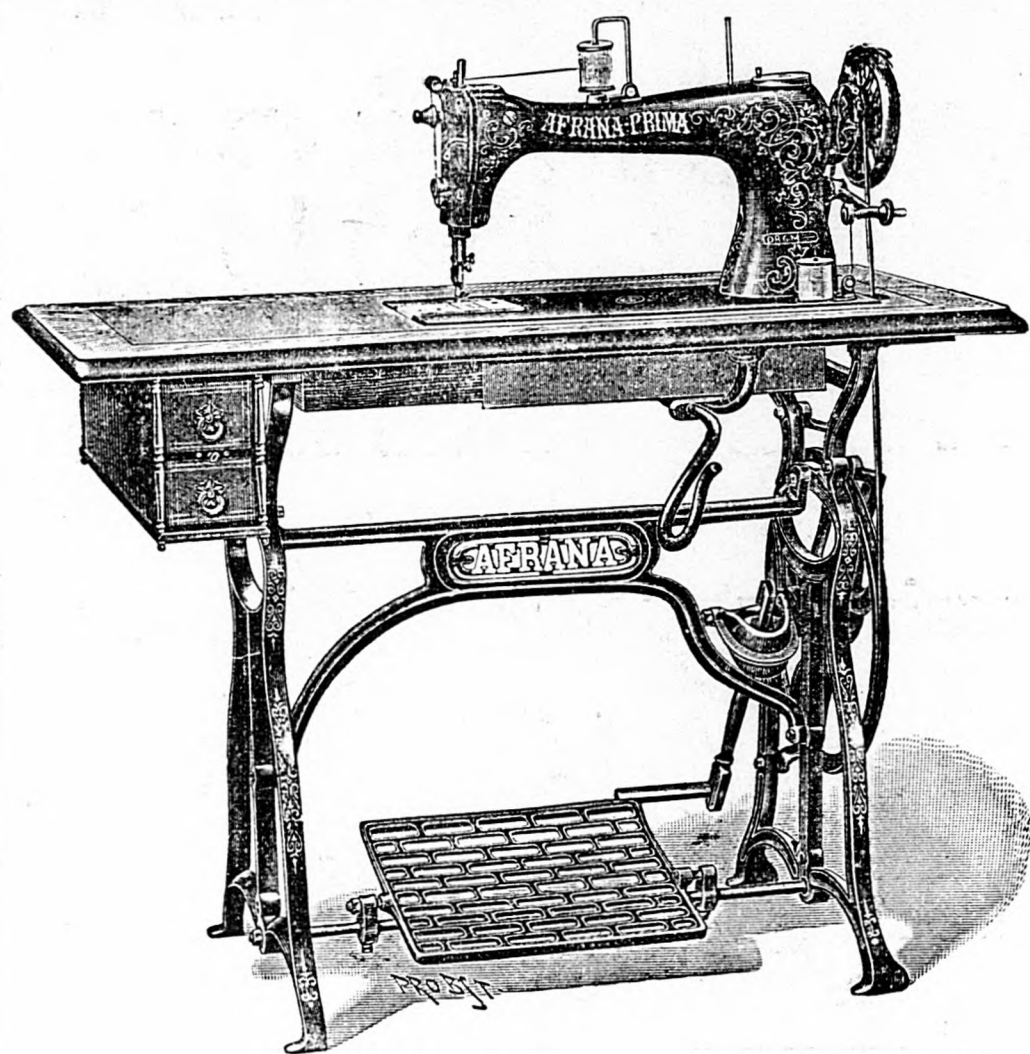
különösen férfi szabók részére gyártva.

Előre és hátra varr, játszi könnyedséggel, miért is leggyorsabb menettel.

Kiváló pontos munka!

Legegyszerűbb kezelés!

Perczenként 2000 öltés!

Biesolt és Locke

Meissení varrógépgyár, alapított 1869

VEZÉRKÉPIVSELO:

HOLLUB JÁNOS UTÓDA

FEHÉR ANDOR

BUDAPEST, IV. MAGYAR-UTCZA 12.

Kiss Pollák „Árpád“-kávéháza, Budapesten.

Gombkirályhoz!

Legnagyobb gyári raktár mindennemű gombokban. : Nagyban és kicsinyben.

Laufer Arnold

Budapest, Laudon-u. 7.

Telefon
103-74.

HORECZKY JAKAB

VII., Dohány-utca 20.

Gyapjuszövetek, bélésárúk és varrókellékek nagy választékban

Maradékok legolcsóbb árban.

HOLZER

császári és királyi udvari kamarai szállító

Világ-városi áruház **divatházának** Váró-, író- és olvasó-
: összes helyiségei : termek :

BUDAPEST, IV. KOSSUTHLAJOS-U. 9.

HERZ EMMA

ELSŐ MAGYAR ARANYHIMZŐ-TELEPE
BUDAPEST, IV. DEÁK FERENC-U. 17.

Ő cs. és kir. Fensége József főherceg kamarai szállítója.
Román királyi jubileum érem tulajdonosa.
Grand prix nagy aranyérme és keresztje.
Kitüntetve Orsz. iparegyesület díszérmével, továbbá London, Bécs, Budapest, Milánó, Bukarest stb.

Készít művészi kivitelben mindennemű aranyhimzéseket!
Tervekkel és rajzokkal díjmentesen szolgálok.